БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 90 (581)
8 МАЙ
СЕШАНБА
1956 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

КПСС Марказий Комитетида Франция социалистик партияси делегацияси билан суҳбатлар (1- бет).
Совет Иттифоқида (1- бет).
Областимизда (1- бет).
А. Турғунов. — Умумий овқатланиш корхоналари ишини яхшилайлик (2- бет).
И. Аҳмедов. — Пайчиларнинг талаби қондирилсин (2- бет).
С. Нуриддинов. — Ғаллачиликни ва чорвачиликни янада ривожлантирамиз (2- бет).
Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш харажатларини камайтирайлик (3- бет).
Б. Халилов. — Графиклар тузадилар, ваъдалар берадилар, аммо уларни бажармайдилар (3- бет).
Инглиз энергетикларининг Совет Иттифоқида бўлганликлари ҳақида. Журналистлар марказий уйида матбуот конференцияси (3- бет).
БМТ Қуролсизланиш комиссияси Кичик комитетидаги совет делегациясининг бошлиғи А. А. Громиконинг Кичик комитет сессияси ишларининг якунлари тўғрисида Лондонда ТАСС мухбирига берган баёноти (4- бет).

Совет савдоси маданиятини янада юксак даражага кўтарайлик

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати коммунизм қураётган совет халқининг турмуш даражасини янада яхшилаш ҳақида доим ғамхўрлик қилиб келмоқда. Совет кишиларининг тобора ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондириш тўғрисида қилинаётган буюк ғамхўрлик КПСС XX съезди қарорларида ўзининг янада ёрқин ифодасини топди. Партия ва ҳукуматимиз XX съезд қарорларига амал қилиб, халқ ижодий кучларини социалистик саноатни гигант қадамлар билан юксалтиришга, қишлоқ хўжалигини кескин равишда ривожлантиришга сафарбар этмоқдалар.

Ҳозирги кунда саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши олдида ҳар қачонгидан ҳам кўра катта ва масъулиятли вазифалар турибди. Бу вазифаларни муваффақият билан амалга оширишда ишчи ва колхозчилар — барча меҳнаткашларнинг меҳнат активлигини ошириш, уларнинг маданий-маиший эҳтиёжларини янада кўпроқ қондириш ҳақида доим ғамхўрлик қилиш катта аҳамиятга эгадир.

Социалистик ишлаб чиқаришимизнинг ҳамма соҳаларида ишнинг муваффақиятини жонли кишилар — ишчилар, колхозчилар, инженер-техник ходимлар, механизаторлар ҳал этади. Шу сабабли ҳам меҳнаткашлар ўртасида совет савдоси маданиятини ҳозирги куннинг юксак талаблари даражасига кўтариш давлат аҳамиятига эга бўлган муҳим ишдир. Меҳнаткашларнинг харид қобилиятларининг тобора ўсиб бораётгани туфайли совет савдосининг аҳамияти янада кўпроқ ортмоқда, совет кишисининг кенг истеъмол молларига бўлган талаби эса кун сайин ошмоқда.

Областимизнинг кўпгина савдо ташкилотлари совет савдоси маданиятини юксак даражага кўтариш, аҳоли эҳтиёжига керак бўлган молларни кўпроқ етказиб бериш масалаларига зўр эътибор бермоқдалар. Тошкент шаҳар савдо бошқармаси аҳоли ўртасида савдо хизматини яхшилашнинг кенгайтирилган тадбирларини белгилаб чиқди. Унда аҳолининг саноат моллари, озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган талаблари имкони борича ҳисобга олинган. Аҳолига маданий савдо хизматини кўрсатишда Чирчиқ, Олмалиқ шаҳарларининг савдо бўлимлари намунали ишламоқдалар. Ўрта Чирчиқ, Қуйи Чирчиқ ва Чиноз район матлубот жамиятлари совет савдоси қоидаларига амал қилган ҳолда иш кўраётганликлари туфайли товар оборот планини ортиғи билан бажариб келмоқдалар. Харидорларнинг талабини қондириш соҳасида Тошкент Марказий универмагининг кўраётган тадбирлари айниқса эътиборга сазовордир. Универмаг маъмурияти саноат моллари етказиб берадиган йирик артель ходимлари билан конференция ўтказиб туради. Конференцияларда артелларнинг сифатсиз маҳсулотлари қаттиқ танқид қилинади, улар олдига истеъмолчиларнинг дидига мос келадиган сифатли ва чиройли буюмлар етказиб бериш талаби қўйилади. Бундай конференция аҳолига савдо хизматини яхшилашда катта роль ўйнайди. Шунинг учун бундай конференцияларни ҳар бир савдо ташкилоти ўтказиб туриши мақсадга мувофиқдир.

Лекин фактлар яна шуни кўрсатмоқдаки, айрим савдо ташкилотлари шу куннинг юксак талаби даражасида ишламаётирлар, истеъмолчиларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондириш масалаларига эътиборсизлик билан қарамоқдалар. Бунга мисол қилиб Бекобод шаҳар савдо бўлими ва унинг савдо ташкилотларини кўрсатиш мумкин. Шаҳар савдо ташкилотлари аҳолининг талабини яхши ўрганмаётирлар, молларни тақсимлашда ва ташиб келтиришда жиддий камчиликларга йўл қўймоқдалар. Бунинг оқибатида шаҳар савдо тармоқларида аҳоли эҳтиёжига жуда зарур бўлмаган 1 миллион 132 минг сўмлик мол сотилмасдан ётибди.

Пахта далаларида фидокорона меҳнат қилаётган колхозчиларни, совхоз ва МТС ишчиларини саноат моллари ҳамда озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаб туришдек шарафли вазифа район матлубот жамиятлари ва ишчи кооперациялари зиммасига юкланган. Матлубот жамиятлари кучли жамоат савдо ташкилоти бўлиб ҳисобланади. Уларнинг вазифаси қишлоққа асосан саноат маҳсулотларини, шаҳарга эса қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб беришдан иборат. Афсуски, областимиз матлубот жамияти ўз олдида турган ана шундай муҳим ва шарафли вазифани бажаришнинг уддасидан чиқолмаётир. Биринчи квартал товар оборот плани бажарилмади, планда белгилангандан 17 миллион сўм кам савдо қилинди. Ҳозирги пайтда Қорасув, Оҳангарон ва Калинин районларининг матлубот жамиятлари, айниқса Тошкент шаҳар кооперация савдоси ёмон ишламоқда. Биринчи квартал савдо плани Қорасув матлубот жамияти бўйича 96,6 процент, Оҳангарон матлубот жамияти бўйича 77,6 процент, Тошкент шаҳар кооперация савдоси бўйича эса 68,4 процент бажарилди, холос. Бу матлубот жамиятлари қишлоқ аҳолисининг молларга бўлган талабини яхши ўрганмаётирлар, айрим ҳолларда эса аҳолининг талаблари билан ҳисоблашмаётирлар. Керосин, совун, гугурт ва туз каби ҳар куни талаб қилинадиган моллар кооперация ташкилотларига чекланмаган миқдорда берилса ҳам, ташкилий ишларнинг ёмон қўйилганлиги натижасида бу моллар билан қишлоқ аҳолисини таъминлашда ҳам кўпинча узилишлар бўлиб туради.

Совет савдоси ходимларининг ҳозирги кундаги энг муҳим вазифа — социалистик саноатимизда кўплаб ишлаб чиқарилаётган молларни истеъмолчиларга етказишда пухталик ва эпчиллик билан ишлашдан, шу молларнинг истеъмолчига ўз вақтида етказилишини таъминлашдан, совет савдо маданиятини юксак даражага кўтаришдан иборат. Матлубот жамиятлари ва ишчи кооперациялари ишни шундай ташкил этишлари керакки, ҳар бир ишчи, колхозчи, механизатор зарур бўлган молларнинг ҳаммасини совхоз, МТС ёки колхоздаги магазинлардан бемалол сотиб олиш имкониятига эга бўлсинлар.

Матлубот жамияти ходимларининг вазифаси фонд бўйича ажратилган саноат моллари ва озиқ-овқат маҳсулотларини савдо тармоқларига кольцевой тартиб билан ўз вақтида етказиб беришдан, бригада ва участкаларда кўчма дўконлар ташкил этиб, савдо ишларини кенгайтириб юборишдан иборат. Матлубот жамиятининг ходимлари колхоз дала шийпонларини маданий моллар — радиоприёмниклар, кўргазмали агитация воситалари билан, шунингдек хўжалик буюмлари билан таъмин этишга алоҳида эътибор беришлари керак.

Савдо ишларини тубдан яхшилаш, аҳолига савдо хизмати кўрсатишни ҳозирги куннинг юксак талаблари даражасига кўтариш — муҳим вазифадир. Шу билан бир вақтда маҳаллий шароитни ҳартомонлама ҳисобга олиш, истеъмолчилар билан маслаҳатлашиш, уларнинг фикр ва мулоҳазаларини ҳисобга олиш савдо ишларини яхшилашда биринчи даражали аҳамиятга эгадир. Савдо ташкилотларимиз совет савдосининг ана шу муҳим принципига қаттиқ риоя қилишлари зарур.

Шаҳар ва қишлоқ аҳолисига маданий савдо хизматини яхшилаш маҳаллий партия, совет ва касаба союз ташкилотларининг савдо-сотиқ ишлари масаласи билан қай даражада шуғулланаётганлигига боғлиқдир. Маҳаллий Советларнинг савдо доимий комиссиялари савдо қоидаларига қаттиқ риоя қилинишини мунтазам равишда текшириб туришлари ва шунингдек аҳолига узлуксиз ва маданий хизмат қилишни таъминлашлари зарур. Касаба союзларининг жамоат контроли ҳам савдо хизматини яхшилашда муҳим роль ўйнайди. Савдо ташкилотлари раҳбарларининг бурчи савдо ишини яхшилаш учун шу контролдан тўла фойдаланиш, жамоатчи контролёрларнинг ишига ёрдам беришдан иборатдир.

Товар оборотини кенг миқёсда ривожлантириш, савдо хизмати кўрсатишни кундан-кунга яхшилаш асосида халқ фаровонлигини янада яхшилаш соҳасида Коммунистик партия томонидан қўйилган вазифаларни бажаришга муносиб ҳисса қўшиш областимизнинг барча савдо ташкилотлари ходимларининг шарафли бурчидир.

СОВЕТ ИТТИФОҚИДА

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ ЮЗ МИНГ ТОННА НЕФТЬ

УФА, 5 май. (ТАСС). Нефтьчилар Бутун иттифоқ мусобақасининг ташаббусчилари бўлган Бошқирдистон нефтьчилари ёнилғи чиқариш йиллик планини муддатидан олдин бажариб, қўшимча равишда 200 минг тонна ёнилғи бериш мажбуриятини олган эдилар.

«Башнефть» бирлашмасининг корхоналари кеча топшириқдан ташқари юз мингинчи тонна нефть чиқариб, ўзларининг ярим мажбуриятларини муддатидан олдин бажардилар. Пландан ташқари чиқарилган ёқилғининг тўртдан уч қисмини «Туймазанефть» ва «Октябрьскнефть» бошқармаларининг нефтьчилари бердилар.

ШАХТА БЕШ ОЙЛИК ПЛАННИ БАЖАРДИ

СТАЛИНСК, 5 май. (ТАСС). «Қуйбишевуголь» трестининг Абашевская-1 шахтаси бугун беш ойлик ишлаб чиқариш топширигини муддатидан олдин бажарди.

Участкалар цикл графиги билан ишлашга кўчирилганлиги, меҳнатни комплекс равишда ташкил этиш жорий этилганлиги туфайли ўрта ҳисоб билан ҳар суткада чиқарилаётган кўмир ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 700 тонна миқдорида кўпайтирилди.

ЕССЕНТУКИ КУРОРТИДА ЁЗГИ МАВСУМ

ЕССЕНТУКИ, 5 май (ТАСС). Кеча Ессентукига келганлар орасида кўпгина шахтёрлар бор эди. Бу ерда кўмир саноати ходимларининг янги санаторияси очилди. Узоқ Сахалиндаги нефть конидан келган кочегар А. Ф. Балабановская, Воркутадан келган кон техниги И. П. Пименов, Қарағанда шахталарининг бирида ишловчи кон инженери Г. П. Иванов, Донбасс шахтёри В. С. Гробовский ва бошқалар қулай, яхши жиҳозланган палаталарда дам олмоқдалар.

Ессентукида боғ ва парклар жуда кўп. Бу боғ ва паркларда ўрик, олича, гилос ва ноқ дарахтлари гуллаган. Ҳаво дарахтларнинг ёшгина барглари, гулларнинг хушбўй ҳиди билан суғорилган.

Курортнинг ёзги мавсуми очилди. 24 та санаторий пансионатлар, дам олувчилар билан тўлган. Бу ерга даволаниш учун курсовкалар билан келувчиларга кўп эътибор берилмоқда. Курорт поликлиникасидаги даволаш кабинетлари сони деярли икки баравар кўпайтирилган. Парҳиз ошхоналар шахобчаси кенгайтирилган.

Курорт кенгайтирилмоқда. Янги шифохоналар қурилмоқда. Май ойининг охирларида болали оналар учун Кавказ минерал сувларида биринчи шифохона очилади.

КЎП ТИРАЖЛИ ЯНГИ ГАЗЕТА

МИНСК, 5 май (ТАСС). Бугун Минскдаги мото-велосипед заводида «Мото-велозаводец» номли кўп тиражли газетанинг биринчи сони чиқди. Бу — Белоруссиянинг корхона ва ўқув юртларида чиқаётган йигирманчи газетадир.

ЙИЛЛИК МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

ГУБАХА (Молотов области) 5 май (ТАСС). «Сталинуголь» трестига қарашли Урицкий номидаги шахтанинг коллективи кўмир чиқариш бўйича йиллик мажбуриятни бажарди. Корхона бу йил пландан ташқари қазилган ўн беш мингинчи тонна кўмир жўнатди. Тўрт ойда бир миллион сўм тежалди.

Кончилар илгари қабул қилинган мажбуриятни қайтадан кўриб чиқдилар ва Шахтёрлар кунига пландан ташқари яна саккиз минг тонна кўмир чиқаришга қарор қилдилар. Кеча, улар трестдаги барча кончиларга мурожаат қилиб, шахтёрлар байрамини муносиб кутиб олиш учун мусобақани қизитиб юборишга чақирдилар.

Областимизда

Тошкент экскаватор заводи коллективи ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш юзасидан катта ишлар қилмоқда. Яқинда завод бош механиги ўртоқ С. Блаев инженер-механиклар В. Н. Яковлев ва Б. Пирятинский ўртоқлар билан биргаликда йирик габаритли станоклар станинасини ремонт қилиш процессида қўл кучини тугатувчи қулай мослама яратдилар. Бу мослама меҳнат унумдорлигини 4—5 ҳисса оширишни ремонт ишлари қимматини бир мунча камайтиришни таъминлади. **Суратда:** (чапдан ўнгга) инженер-механик **В. Яковлев** слесарь **В. Нетудихаткинга** янги мосламанинг тузилишини тушинтирмоқда.

Э. Погорельченко фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

МАҲСУЛОТ АССОРТИМЕНТИНИ КЎПАЙТИРИШ УЧУН

Оҳангарон шаҳридаги нон заводининг коллективи олтинчи беш йилликнинг биринчи йили — 1956 йил планини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани тобора кучайтириб, яхши натижаларга эришмоқда. Завод ишчилари 1 квартал ҳамда 4 ойлик топшириқни анча ортиғи билан бажардилар. Корхонада нон маҳсулоти ишлаб чиқариш тобора ортиб, унинг хили кўпаймоқда.

Маҳсулот тайёрлашни кўпайтириш мақсадида асосий ишлаб чиқариш процесслари механизациялаштирилмоқда. Натижада меҳнат унумдорлиги ортиб, маҳсулот таннархи камаймоқда. Яқинда Ленинград шаҳридан иккита штамповка машинаси келтирилиб цехларга ўрнатилди. Ҳозир бу машиналарда кондитер маҳсулотлари ишлаб чиқарилаётир.

Давлат планларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган социалистик мусобақада қатнашаёттан барча ишчилар смена топшириқларини ошириб бажармоқдалар. Ўртоқ Фаттоҳ Қаюмов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси социалистик мусобақада илғор бўлиб, сменада 5,5 тонна ўрнига 7 тоннагача етказиб маҳсулот тайёрлаётир.

Ф. ПЕТРОВ.

Баҳор ва ёз кўйлаклари

Артель дарвозасидан ичкари киришингиз билан цехлардаги тикув машиналари ва ипакни калава-калава қилиб ташлаётган моторларнинг овозини ва уларга жўр бўлаётган чевар қизларнинг алласини эшитасиз. Лекин артелда яна бир цех борки, унда ҳеч қандай товуш бўлмайди. Баъзилари стулда, баъзилари эса полга тўшалган кўрпачаларда ўтириб, тиззаларидаги оқ полотно кўйлакларга жимирлатиб ироқи гул тикаётирлар. Цехда ҳарбир минутдан унумли фойдаланилмоқда. Бичувчилар полотноларни бичмоқдалар.

— Ўз қўлимиз билан меҳр қўйиб тиккан кўйлакларни кийган кишиларни кўплаб кўрамиз,—деди Фарида Ҳошимова.

Фарида шундай дер экан, ранг-баранг ипаклардан ироқи гул тикилган баҳор кўйлаклари ва блузкаларни кийган қувноқ йигит ва қизлар бирма-бир кўз олдидан ўтабошлади. Ахир у чевар қизларнинг баҳор ва ёз мавсумига оид тиккан кўйлакларини юзлаб йигит ва қизлар ҳаётларининг энг бахтиёр кунлари — тўйларида ҳам киядилар. Миллионлаб одамларга янги ва нафис кийимлар кийинтириш қандай яхши-я!

Фарида шуларни ўйларкан, касбидан нақадар мамнун эканлигини дугоналарига қайта-қайта гапирарди ҳамда кўйлакликка тикилаётган гулнинг чиройли ва сифатли бўлиши учун астойдил ҳаракат қилиб, қатим тортишини тезлаштирарди.

Ўртоқ М. Алехонова бошчилигидаги ироқи гул тикув цехининг чеварлари иш соатидан унумли фойдаланишлари натижасида пландан ташқари эркаклар, аёллар ва болалар кўйлакларидан юз минг донасига ироқи гул тикдилар.

Тошкентдаги Сталин номли артель чеварлари тиккан бу баҳор ва ёз мавсумига оид кўйлаклар магазинларда сотилмоқда. Аҳоли севиб олаётган бу кўйлакларнинг сифатли ва хушбичим қилиш мақсадида артель коллективи бу йил бир қанча тадбирларни амалга оширди. Эркаклар сорочкаси, аёллар блузкаларига тикиладиган ироқи гул нусхаларининг 12 хили, дўппиларга тикиладиган гулнинг 8 хили қайтадан ишланиб, уларнинг сифати яхшиланди. Москва ва Ленинград шаҳарларидан эса янги хил расмлар олинди.

Артелнинг илғор чеварларидан Н. Ҳошимова, Х. Рихсиева, Ф. Ҳошимова ва А. Эшматовалар смена топшириқларини 150—200 процентдан бажариб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

М. ЗИЁМУҲАМЕДОВА.

АШУЛА БАЙРАМИГА ТАЙЁРЛАНМОҚДАЛАР

Сирдарё районидаги Жданов номли 13-мактабда ташкил этилган ҳаваскорлар тўгараги қатнашчилари Ашула байрамига пухта тайёргарлик кўрмоқдалар.

Ҳаваскорлардан Содиқ Ҳамдамов, Эргаш Холматов, Раҳим Усмонов, Ризвон Муқимова, Ойимхон Ёрбекова, Рисол Норқуловалар декламация қилиш учун бир неча шеър ва «Партия ҳақида қўшиқ», «Партия ҳақида ёшлар қўшиғи», «Давр қўшиғи», «Ўзбекистон» каби ашулаларни пухта ўрганиб олдилар.

Қ. КЕНЖАЕВ.

Маҳаллий саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш кўпаймоқда

Тошкент шаҳар маҳаллий ва ёқилғи саноат корхоналари ўртасида ўзаро социалистик мусобақа тобора қизғин тус олмоқда. Шаҳардаги 8 райпромкомбинат ва 3 фабрика коллективлари КПСС XX съездининг маҳаллий саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш тўғрисидаги қарорларини муваффақият билан бажариш учун ҳамма имкониятларни ишга солмоқдалар.

Корхоналараро мусобақада Фрунзе район саноат комбинати коллективи йил бошидан бери олдинда келмоқда. Бу коллектив май олди мусобақасини авж олдириш ва ички резервларни кўплаб ишга солиш орқасида апрель ойи топшириғини 141,1 процентга етказиб бажарди. Москва район саноат комбинати коллективи эса 4 ойлик планга қўшимча равишда 31,2 процент маҳсулот берди. Шунингдек Сталин райпромкомбинат, швейпромкомбинат каби бошқа бир неча корхоналар ҳам асосий кўрсаткичлар бўйича 4 ойлик давлат планини ошириб бажардилар. Натижада бўлим бўйича апрель ойи плани 111,8 процентга етказиб адо этилди. 4 ой давомида «Горместтоппром» бўйича 6 миллион сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқарилди.

З. ИСРОИЛОВ.

Иш суръатини оширмоқдалар

Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигига қарашли 5-ғишт заводлари бошқармасининг ўртоқ Қ. Абдураҳмонов раҳбарлик қилаётган 3-заводи ишчилари мавжуд асбоб-ускуналардан унумли фойдаланиб, фидокорона меҳнат қилишлари натижасида квартал планини ортиғи билан бажарган ва қўшимча равишда 56 минг дона пишиқ ғишт ишлаб чиқарган эдилар. Коллектив эришилган муваффақиятларни янада мустаҳкамлаш учун астойдил ишлади. Натижада 4 ойлик топшириқ ҳам ортиғи билан бажарилди. Бу заводнинг илғор ишчиларидан И. Асқаров, С. Жуманазаров, О. Тиловбердиев каби ўртоқлар смена нормаларини 1,5-2 ҳиссадан бажариб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Шу кунларда бошқарма коллективи социалистик мусобақани тобора қизитиб, олтинчи беш йилликнинг биринчи йили—1956 йил планини муддатидан илгари бажариш учун ғайрат билан меҳнат қилмоқда.

З. ЭШОНХОНОВА.

Янги ташкил қилинган фермада

Партиямизнинг XX съезди қарорларидан илҳомланган Бўстондиқ районидаги Калинин номли колхоз чорвадорлари жамоат чорвачилигини ривожлантириш ва унинг махсулдорлигини ошириш юзасидан оширилган мажбуриятлар олиб фидокорона меҳнат қилаётирлар. Колхоз правлениеси чўчқачилик фермасини ташкил қилиб, 10 дан ортиқ чўчқа сотиб олди. Сотиб олинган чўчқалар алоҳида хоналарда сақланиб, зоотехника талаблари асосида боқилмоқда.

Шу кунларда чўчқалар болалай бошлади. Ҳар бир чўчқадан 12-15 тадан бола олинди. Болалаган чўчқалар алоҳида хоналарда боқилмоқда ва уларга қўшимча озиқалар берилмоқда.

Колхоз чорвадорлари чўчқачиликни янада ривожлантириш мақсадида барча тадбирларни амалга ошираётирлар.

А. ОТБОСАРОВ.

ҚПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА ФРАНЦИЯ СОЦИАЛИСТИК ПАРТИЯСИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ БИЛАН СУҲБАТЛАР

Шу йил 4 ва 5 майда КПСС Марказий Комитетида яқинда Москвага келган Франция социалистик партияси делегацияси билан суҳбатлар ўтказилди. Суҳбатларда қуйидагилар қатнашдилар:

КПССнинг Н. С. Хрушчев, А. И. Микоян, М. А. Суслов, Д. Т. Шепилов, Б. Н. Пономарев ўртоқлардан иборат делегацияси;

Франция социалистик партиясининг Пьер Коммэн, Жорж Брютель, Андрэ Филип, Робер Вердье Марсо Пивер, Робер Кутан, Амаду Ламин-Гэй, Люсьен Пейрасоль, Морис Дейксон, Шарль Наво, Орест Розенфельд ва Кристиан Кайере ўртоқлардан иборат делегацияси.

Суҳбатларда КПСС Марказий Комитетининг аъзоси ўртоқ М. Б. Митин ва КПСС Марказий Комитети аппаратининг масъул ходими ўртоқ Д. П. Шевлягин ҳозир бўлди.

Бир неча соат давом этган суҳбатлар дўстона вазиятда ва тамомила ошкора гаплашиш шароитида ўтди.

ТОШКЕНТДА РАДИО КУНИНИНГ БАЙРАМ ҚИЛИНИШИ

7 майда Ўзбекистон пойтахтида, Свердлов номли концерт залида Радио кунига бағишланган тантанали мажлис бўлди. Бу мажлисга алоқачилар, радио эшиттириш ва маданий оқартиш муассасаларининг ходимлари, шаҳар саноат корхоналарининг илғорлари, Тошкент партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари қатнашдилар. КПСС Марказий Комитети Президиумининг составу якдиллик билан мажлис фахрий президиумига сайланади.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги радио информация Бош бошқармасининг бошлиғи Ғ. Н. Нажимов доклад қилиб, республикада радионинг кенг қўлланилаётганлигини кўрсатувчи жуда кўп мисолларни келтирди. Ҳозирги вақтда Ўзбекистоннинг шаҳарлари ва қишлоқларида фақат Алоқа министрлиги системасида мингдан ортиқ радио узеллар бор. 1960 йилда эса яна 700 та радио узел ишга туширилади. Шу давр ичида радиотрансляция точкаларининг сони қарийб 20 процент кўпаяди. Бу йил Тошкентда кучли телецентр ишга бошлайди. Олтинчи беш йиллик ичида Ўзбекистон ёппасига радиолашган республикага айланади.

Тантанали мажлисдан кейин катта концерт қўйиб берилди. (ЎзТАГ).

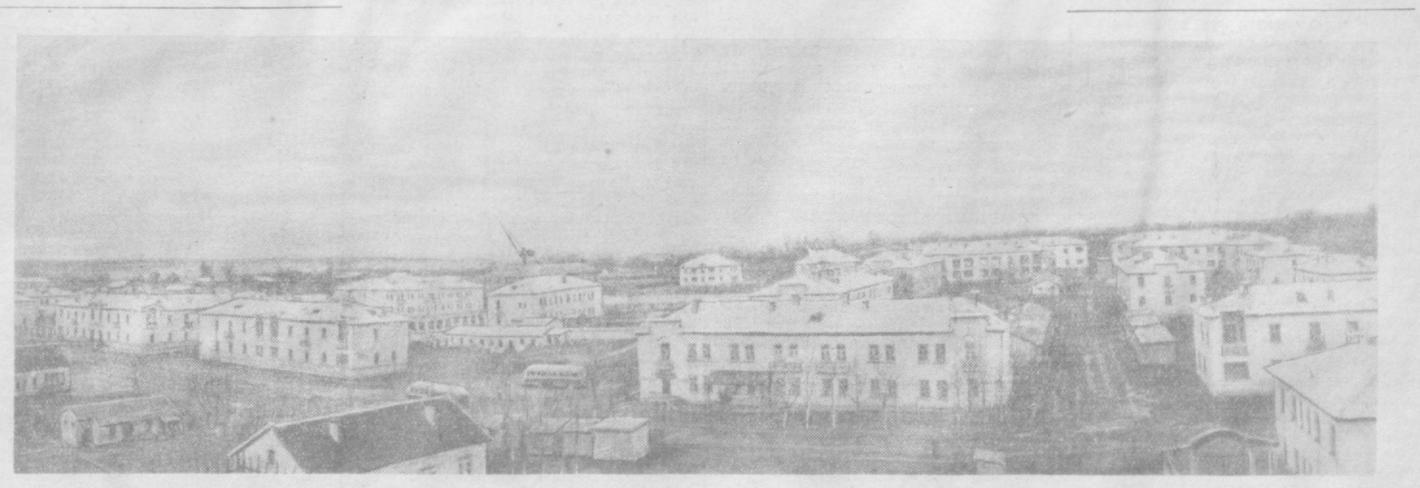

«Ташкенткабель» заводининг ишчилар шаҳарчаси йилдан-йилга обод бўлмоқда. Бу ерда турли уй-жой ва маданий-маиший бинолар қурилаётир.
Суратда: Шаҳарчада қурилаётган янги биноларнинг умумий кўриниши.

И. Душкин фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси)

Умумий овқатланиш корхоналари ишини яхшилайлик

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Умумий овқатланиш корхоналарининг ишини яхшилаш тадбирлари тўғрисида» деб чиқарган қарорида ишчилар, колхозчилар ва совет интеллигенциясининг тобора ўсиб бораётган маданий-маиший эҳтиёжларини кўпроқ қондиришга қаратилган бирқанча муҳим тадбирлар белгиланган. Жумладан, қарорда умумий овқатланиш корхоналарининг санитария ҳолати яхшилансин, ошхоналарни, чойхоналарни, буфетларни ҳамда уларнинг ёрдамчи ва склад биноларини ремонт қилиш ва жиҳозлаш (иссиқ сув билан таъминлаш, винтиляция ўтказиш, душхоналар, умивальниклар, ечинадиган жойлар, ташқаридан ёқиладиган ўчоқлар ва шу сингарилар қуриш) ишлари амалга оширилсин, тайёрланган овқатларнинг хили кўп, сифатли ва мазали бўлсин, деб кўрсатилган.

Шуни айтиш керакки, областнинг Калинин районидаги умумий овқатланиш корхоналарида юқоридаги кўрсатмалар изчиллик билан амалга оширилмаётир. Район матлубот жамияти правлениесининг раиси С. Муҳиддинов бу масалага ниҳоятда совуққонлик билан қарамоқда.

Фактларга мурожаат қилайлик. Районда 14 та овқатланиш корхонаси бор. Булардан кўпчилиги Келес ишчилар посёлкаси ва Кўктерак қишлоғида жойлашгандир. Бу умумий овқатланиш корхоналарининг деярли ҳаммасида санитария қоидалари қўпол равишда бузилмоқда. Ошхоналарда клиентларга хизмат кўрсатувчилар халат, сурп қалпоқ каби махсус кийимлар билан таъминланмаган. Овқатланиш залидаги дастурхонлар кир бўлиб кетган, столларда гаримдори, горчица, сирка ва салфетка йўқ.

Булардан ташқари ошхоналарнинг ўчоқлари кухня ичида бўлиб, олов овқат пишириладиган хонанинг ўзида ёқилади. Натижада кухня ичини ис босиб, антисанитария ҳолати вужудга келмоқда. Шунингдек, ошхона хизматчиларининг кийимлари учун махсус хона йўқ, кийимлар овқат тайёрланадиган хонада сақланади. Кўктеракдаги 2- чойхона биноси эскириб, бузилиш олдида турибди. Ҳар ойда бу чойхонадан 3000 сўм даромад олинади-ю, район молия бўлими раҳбарлари чойхона биносини ремонт қилишни хаёлларига ҳам келтирмайдилар.

Райондаги 2, 3 ва 4- ошхоналар клиентларга маданий хизмат кўрсатмаётир. Бу ерларда доим лағмон, чучвара, мастава тайёрланади. Ошхонада котлет, рагу, гуляш, манти, шўрва сингари овқатлар тайёрланиши керак. Бунинг учун етарли масаллиқ ҳам бор. Лекин ҳамма касал шу ердаки, бу овқатларни тайёрлаш қўлидан келадиган ошпазлар йўқ. Ошпазлардан Х. Турдиметова, А. Хафизов, Т. Бобоева ўртоқлар юқорида қайд этилган уч хил овқатдан бошқасини тайёрлайолмайдилар, чунки улар ошпазликдан махсус малакага эга эмаслар.

Келес ишчилар шаҳарчасида умумий овқатланиш корхоналарини нон билан таъминлаб турувчи бирдан-бир нонвойхона бор. Бу ерда ҳам санитария қоидаларига риоя қилинмайди. Нон ташувчи аравакашлар мутлақо медицина кўригидан ўтказилмайди, арава будкасидан нон ташиб чиқувчилар махсус махси билан таъминланмаганлар, улар нон будкаси ичида ифлос оёқ кийимлари билан юравердилар. Шунингдек нонвойхона ишчиларининг ювинишлари учун душхоналар йўқ. Махсус совитиш хонасининг бўлмаганидан нонларнинг сифати бузилмоқда.

Умумий овқатланиш корхоналари фаолиятидаги жиддий нуқсонлар тўғрисида район матлубот жамияти бошланғич партия ташкилотининг секретари Мирабдуллаев ва матлубот жамияти правлениесининг раиси Муҳиддинов ўртоқларга жамоат ташкилотлари ва айрим граждандар томонидан бирнеча марта сигнал берилган эди. Лекин улар ҳанузгача ҳеч қандай чора кўрмаётирлар. Бизнингча, меҳнаткашларнинг ҳақли талабларига қулоқ солиб, умумий овқатланиш корхоналари фаолиятини яхшилашга қаратилган муҳим тадбирларни тезликда амалга ошириш пайти аллақачон келиб етди.

А. ТУРҒУНОВ,

Калинин район санитария-эпидемиология станцияси санитария врачининг ёрдамчиси.

Пайчиларнинг талаби қондирилсин

Оҳангарон шаҳридаги ишчилар кооперациясининг савдо ходимлари Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XX съезди қарорларидан илҳомланиб, шаҳар аҳолисига, шахтёрларга маданий савдо хизмати кўрсатишда айрим ютуқларни қўлга киритмоқдалар. 1955 йил бўйича товарооборот плани кооперация бўйича 101,2 процент қилиб бажарилди. Ўтган йилнинг ўзидагина қилинган савдодан 124 минг сўм фойда келтирилди. Магазин мудири бўлиб ишлаётган Қ. Султонов, Ким Хак Нам М. Хожиматов, Қ. Тошмуҳамедов, А. Абдураҳмонов ўртоқлар каби кўпгина савдо ходимлари шаҳар аҳолисига маданий савдо хизмати кўрсатишда бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Улар ҳар доим берилган планни ошириб бажарадилар.

Ишчилар кооперацияси правлениеси бу йил саноат моллари ва маданий моллар билан савдо қиладиган янги катта магазин, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан савдо қиладиган дўкон ва лареклар очди. Шу кунларда бу дўконлар шаҳар аҳолиси ўртасида савдони давом эттирмоқда. Умумий овқатланиш корхоналарининг иши бирмунча яхшиланди, комиссион савдо қилиш яхши йўлга қўйилди.

Аммо ишчилар кооперацияси ишида талай камчиликлар ҳам бор. 1955 йилда умумий овқатланиш корхоналари бўйича йиллик план атиги 78,2 процент миқдорида бажарилди. Кооперация орқали аҳолига сотилаётган саноат ва озиқ-овқат молларининг сифати ниҳоятда паст. Темиктош ва Социалистик шаҳарчалардаги савдо дўконларининг бинолари талабга мутлақо жавоб бермайди. Бу ҳақда ишчилар кооперацияси правлениеси раҳбарлари Тошкент область матлубот союзига бирнеча марта шикоят қилдилар. Аммо область союзининг раҳбарлари (раиси Аминов ва унинг савдо ишлари бўйича ўринбосари Ракитер ўртоқлар) бу аҳволни билсалар ҳам ишчилар кооперациясига амалий ёрдам бермаётирлар.

Область матлубот союзи раҳбарлари фонд ажратишда ҳам ўз билганларича иш кўрмоқдалар. Улар ишчилар кооперацияси правлениеси раҳбарлари билан маслаҳатлашмайдилар. Маълумки, Оҳангарон шаҳри борган сайин юксалиб, катта саноат шаҳрига айланмоқда. Аҳолининг сони ҳам кўпаймоқда. Шаҳар аҳолисининг саноат ва озиқ-овқат молларига бўлган талаби ҳам тобора ошиб бормоқда. Шундай экан Тошкент область матлубот союзининг раҳбарлари шахтёрларнинг талабини қондириш учун қулай тадбирларни белгилаб чиқишлари зарур эди. Аммо аслида бундай бўлмаётир.

Узоқ жойлардан ҳар хил саноат ва озиқ-овқат моллари келтириш учун ишчилар кооперациясида транспорт етишмайди.

Пайчилар вакилларининг ҳар йили бўлиб ўтаётган ҳисобот сайловларида кооперациянинг ишидаги бу камчиликлар ҳақида кўп гаплар бўлади, кўплаб қарорлар қабул қилинади. Афсуски, бу қарорлар қоғозда ёзилганича қолиб кетаётир. Бу йил бўлиб ўтган ҳисобот сайлов йиғилишида сўзга чиққан пайчилардан Ш. Содиқов, Н. Голубев, М. Муҳаммедов ва бошқа ўртоқлар ишчилар кооперацияси ишидаги камчиликларни танқид ва ўз-ўзини танқид асосида очиб ташладилар. Шундан буён ҳам анча вақт ўтди. Аммо Тошкент область матлубот союзининг раҳбарлари пайчиларнинг ҳақли талабларини қондириш тўғрисида ўйламаётирлар.

Ишчилар кооперациясига қарашли барча магазинлардаги мавжуд саноат моллари шу куннинг талабига жавоб бермайди. Магазинларда болалар оёқ-кийими, эрлар ва хотинлар учун ёзлик кийимлар кўринмайди. Ишчилар кооперацияси аҳолини сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан таъминлашнинг уддасидан чиқа олмаётир. Шаҳарда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлайдиган биронта ҳам склад йўқ. Область матлубот союзининг раҳбарлари аҳён-аҳёнда Оҳангаронга келадилар-у, шунда ҳам улар фақат маълумот тўплаш, ёки буйруқ бериш билан кифояланадилар, холос.

Область матлубот союзи кончиларни саноат моллари, айниқса, озиқ-овқат ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан мўл-кўл таъмин этишга алоҳида эътибор бериши керак. Шаҳар аҳолиси ва пайчиларнинг талаби ҳам шу.

И. АҲМЕДОВ.

Халқ маслаҳатчилари учун семинар

Марказий район 4-участка халқ судида халқ малаҳатчилари билан ишлаш яхши йўлга қўйилган. Судья ўртоқ Д. Гевель намунали ишлар қилмоқда. У халқ маслаҳатчилари учун ташкил этилган семинарда ўтган йил қилинган ишларнинг характери ҳақида сўзлаб берди, суд мажлисига ишни тайёрлаш тартиби, совет суд системаси тартиби ҳақида ва бошқа темаларда лекция ўқиди. Семинарларга халқ маслаҳатчиларидан 20 га яқин киши қатнашмоқда. Семинар ойида икки марта ўтказилмоқда. Йилнинг охиригача яна 17 машғулот ўтказилиб, уларда «Жиноят ва жазолаш ҳақида», «Граждaнлик ишлари ҳақида», «Эр-хотин ўртасидаги ажралиш ишини кўриш тартиби» ва шунга ўхшаш темаларда лекциялар ўтказилади.

Шуни ҳам айтиш керакки, айрим халқ маслаҳатчилари семинарларга қатнашмаётирлар, ўз билим ва тажрибаларини ошириш тўғрисида ўйламаётирлар. «Узбекэнерго» ходимларидан Карамова, Еремеев, Борзов ўртоқлар, Молия министрлигидан, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Кинематография Бош бошқармасидан Тожибоев, Акимов ва Аҳмедов ўртоқлар ўтказилган семинарларда бирор марта ҳам қатнашмадилар.

Семинарлар жуда мазмунли ўтмоқда. У халқ маслаҳатчилари учун катта фойда келтираётир.

Е. РАЙГОРОДСКАЯ,

халқ маслаҳатчиси.

Оққўрғон районида

СОВХОЗДА ВОДОПРОВОД

«Оққўргон» совхозининг дирекцияси ишчи ва хизматчиларни тоза сув билан узлуксиз таъминлаш мақсадида совхозда водопровод қуришга киришди. Бу йил водопровод тармоқлари беш бўлимни таъминлайди. Водопровод ишга туширилиши натижасида чорва фермаларида қорамолларни суғориш механизациялаштирилади. Шунингдек Навоий номли колхозда артезиан қудуғи қазиш планлаштирилди. Бунинг учун маблағ ва материаллар ажратилди.

РЕНТГЕН КАБИНЕТИ

Район соғлиқни сақлаш бўлими меҳнаткашларга медицина хизматини янада яхшилаш учун зарур тадбирларни кўрмоқда. Район марказида рентген кабинети очилади. Аппарат келтирилди. Район ижроия комитети кабинет учун махсус жой ажратди. Рентген ишга туширилиши меҳнаткашлар учун катта қулайлик туғдиради, турли касалликларни аниқлаб, тез даволашга имкон беради.

СОВХОЗ ЙЎЛИ АСФАЛЬТЛАНАДИ

Район маркази билан «Оққўрғон» совхози ўртасидаги катта йўлни асфальтлашга тайёргарлик ишлари кенг миқёсда кучайтирилди. Йўл асфальтланиши натижасида совхоздан ташқари 2- МТС ва МТС зонасидаги колхозларнинг транспорти унумли ишлаши учун катта қулайлик туғилади.

РАЙОН МАРКАЗИ ОБОД БЎЛМОҚДА

Район марказини қайта қуриб обод қилиш ишлари давом эттирилмоқда. Раймаг ва китоб савдоси учун қурилган магазин биноларидан ташқари, ошхона ва чойхона учун янги бино қурилаётир. Янги ошхона яқинда меҳнаткашларга хизмат қилабошлайди. Район марказидаги дарахтзорлар меҳнаткашларнинг дам оладиган жойига айлантирилади, у ерларга гуллар экилади. «Оққўргон» совхозининг иккинчи марказий бўлимида ҳам ошхона, ёзлик чойхона ва клуб бинолари қурилаётир.

ЯНГИ ҲАММОМЛАР

Район марказида уч хонадан иборат янги ҳаммом қурилди. Ҳаммомда ванна ва бошқа қулайликлар яратилган. Ҳаммом Куйбишев номли, Ленин номли колхоз аъзоларига ҳам хизмат қилаётир. «Оққўрғон» пахтачилик совхозининг иккинчи марказий бўлимида ҳам янги типда тўрт хонали ҳаммом қурилади ва ишга туширилди.

Ш. КУЗАНБОЕВ.

Бекободда янги қурилишлар

Социалистик Бекобод шаҳри йилдан-йилга ўзгариб, кўркамлашиб бормоқда. Шаҳарда янги-янги уй-жойлар, маданий муассасалар, болалар боғчалари ва яслилари, клуб ва кинотеатр бинолари қад кўтармоқда. Шаҳарда шу йилнинг ўзидагина бирнеча минг квадрат метр янги объектлар қурилиши битказилиб, фойдаланишга топширилди.

Ҳозирги кунларда 704 УНР қурилиш бошқармасининг коллективи Ўзбекистон металлургия заводининг ишчи ва инженер-техник ходимларининг болалари учун 110 ўринлик янги болалар боғчасини қурмоқда. Бу боғча ўнларча хоналардан иборат бўлиб, унда ёш авлоднинг яхши тарбияланиши учун ҳамма имкониятлар вужудга келтирилди. Қурувчилар бино хоналарини пардозлаш ишларини олиб бормоқдалар. Бошқарманинг Токарев ва Бекиров ўртоқлар бошчилигидаги бригада ишчилари юксак меҳнат кўрсаткичларига эришмоқдалар.

Шунингдек шаҳарнинг Киров кўчасида 260 ўринлик янги кинотеатр биносини қуришга киришилди. Бу кинотеатр шу йилнинг ўзидаёқ фойдаланишга топширилади.

И. САТТОРОВ.

Қишлоқ хўжалиги учун янги техника

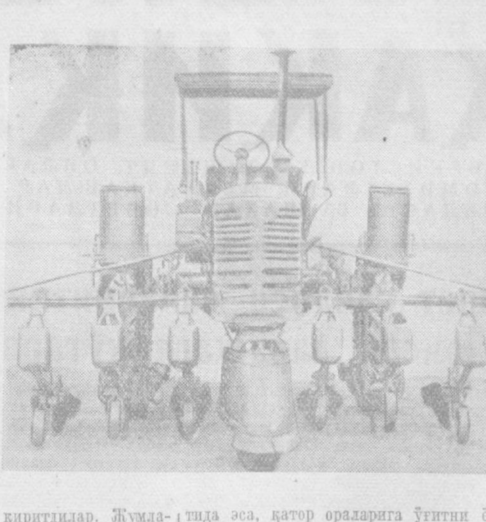

«Чирчиқсельмаш» заводининг коллективи КПСС XX съезди қарорларини амалга ошириш учун курашиб, қишлоқ хўжалигини кўплаб янги техника билан таъминламоқда.

Конструкторлик ва технология бўлимларининг ходимлари янги культиваторларнинг техника ҳужжатларини бундан икки ой илгари олган эдилар. Улар янги машинани ишлаб чиқаришга тайёрлаш юзасидан катта ижодий иш олиб бордилар, муҳим конструктив тузатишлар киритдилар. Жумладан, ишлатиладиган оснасткалар миқдори камайтирилди. Культиватор олдинги рамининг ўнг ва чап томонидаги тортқичлар конструкцияси бирмунча ўзгартирилиб, ихчамлаштирилди, фойдаланиладиган прокат хиллари ва материаллар унификация қилинди. Бу тадбирлар культиваторлар ишлаб чиқаришни, таъминот бўлими ва тайёрлов цехларининг ишини анча енгиллаштирди. Завод конструкторлари ва технологлари янги машинанинг конструкциясини янада яхшилаш ва унинг вазнини камайтириш устида ишлашни давом эттирмоқдалар.

Янги культиватор ғўза парвариши вақтида бир қатор операцияларни бажаради. СКХ—6а сеялкаси чигит экишда тракторга тиркалиб ишлатилади, у айни вақтда ўғит ҳам беради. Ғўзаларни бўйига ва кўндалангига ишлашда қатор ораларидаги бегона ўтларни қирқади, ерни юмшатади, эгатларини кесади. Ғўза парвариши вақтида эса, қатор ораларига ўғитни ён томонидан беради.

Олти қаторли янги ўғитлаш культиватори Чирчиқ машинасозларининг олтинчи беш йилликда яратган янги техникаси бўлиб, Ўрта Осиё республикалари пахтакорларига муносиб совғасидир.

Яқинда янги культиваторнинг биринчи нусҳаси тайёрланди. У, техника кўригида юксак баҳо олди. Завод коллективи ўзининг янги маҳсулотини оммавий равишда ишлаб чиқаришга киришаётир. Цехларда культиваторларнинг деталь ва узеллари оммавий равишда тайёрлана бошланди. Ҳозир янги культиваторлар ишлаб чиқариладиган механика цехини қайтадан планлаштириш ва юқори унумли станоклар билан ускуналаш ишлари тамомланмоқда.

М. АБУТОЛИПОВ,

Суратда: Олти қаторли янги культиваторнинг ДТ-24,3 тракторига тиркалган ҳолда кўриниши.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒЎЗА ҚАТОР ОРАЛАРИНИ ИШЛАШ ВА МАККАЖЎХОРИ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1956 ЙИЛ 7 МАЙГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(процент ҳисоби билан)

Районларнинг номи	яганалаш	культивация: бўйига	культивация: кўндалангига	Чопиқ	Маккажўхори экиш
Оққўргон	12,9	21,7	38,1	17,7	44,0
Оҳангарон	0,4	—	—	1,7	70,0
Боёвут	8,0	37,0	45,5	12,0	45,5
Бекобод	0,9	6,6	31,3	8,7	40,6
Бўка	4,6	25,2	27,6	24,2	29,0
Верхне Волинск	9,9	33,5	34,4	23,9	59,0
Юқори Чирчиқ	22,0	53,0	25,6	31,0	82,6
Гулистон	14,5	23,4	31,9	12,2	50,9
Калинин	13,5	24,6	—	24,0	91,1
Қорасув	—	—	—	—	73,4
Мирзачўл	26,7	19,2	7,4	24,4	70,4
Қуйи Чирчиқ	—	—	—	—	99,0
Октябрь	2,0	21,0	66,0	11,0	51,3
Оржоникидзе	28,5	68,7	14,4	5,3	92,0
Паркент	—	—	—	—	87,3
Пискент	12,6	13,2	61,0	27,5	35,0
Урта Чирчиқ	7,1	16,0	55,3	17,6	43,9
Сирдарё	8,9	25,4	7,1	22,8	65,2
Тошкент	—	—	—	—	43,0
Уртасарой	29,7	53,6	74,5	11,1	78,5
Ховос	—	—	—	—	124,5
Чиноз	13,0	22,6	26,5	14,1	61,4
Янгийўл	34,9	31,5	79,0	13,2	51,6
Бўстондиқ	2,6	—	—	8,6	98,3

Ғаллачилик ва чорвачиликни янада ривожлантирамиз

С. НУРИДДИНОВ,

Узбекистон КП Паркент район комитетининг секретари.

Паркент райони областимизнинг асосий ғаллачилик ва чорвачилик районларидан биридир. Район колхозларида дон хўжалиги ва чорвачиликни ривожлантириш учун катта имкониятлар бор. Колхозлар деҳқончиликнинг тилини биладиган ва чорвачиликка раҳбарлик қилишда бой тажриба орттирган малакали кадрларга эга. Уларнинг ғалла етиштириш учун тоғ ёнбағирларидаги баҳорикор ерлардан иборат кенг майдонлари, чорвачиликни ривожлантириш учун эса асосан сersув ўтлоқларда жойлашган паёнсиз пичанзор ва яйловлари бор.

Район партия ташкилоти асосий эътиборни ана шу имконият ва резервлардан тўла-тўкис фойдаланиш, дон етиштириш, чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш йўлларини тўғри белгилашга қаратмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми дон хўжалиги бутун қишлоқ хўжалигининг асосини ташкил этишини, хўжаликнинг бошқа тармоқларини ривожлантириш учун, даставвал, дон етиштиришни кўпайтириш лозимлигини алоҳида таъкидлаб кўрсатди.

Район партия комитети ва колхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари январь Пленумининг бу кўрсатмасига амал қилиб, ғаллачиликни ривожлантириш юзасидан бир қатор тадбирларни амалга оширдилар. Кейинги икки йил ичида район колхозларида ғалла майдони 2000 гектар кенгайтирилди ва ҳозир 11000 гектарни ташкил этади.

Лекин шуни айтиш керакки, ғалла ҳосилини оширишда ҳали яхши натижаларга эришаолганимиз йўқ. Ўтган йили ҳар бир гектар ердан фақат 6 центнердан ҳосил олинди. Бунга, асосан, ғалла етиштиришни машиналаштириш даражаси пастлиги, экиш, ўриш ва янчиш ишларининг қарийб 80 проценти қўл билан бажарилганлиги сабаб бўлди. Анчагина майдондаги ғалла ўз вақтида йиғиб олинмади ва ҳосилнинг бир қисми нобуд бўлди.

Район партия ташкилоти ғаллачиликни ривожлантириш учун иш процессларини машиналаштириш ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлигини ҳисобга олиб, бу масалага эътиборни кучайтирмоқда. Бу йил ғалла етиштириш билан боғлиқ бўлган ишларнинг камида 80 проценти машина билан бажарилади.

Район ғаллакорлари КПСС XX съездининг қарорларига жавобан бу йил ҳар гектар ердан камида 8 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олдилар. Баҳори дон экиш уюшқоқлик билан юқори сифатли қилиб ўтказилди. Колхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари ғаллакорлар ўртасида социалистик мусобақани тобора кучайтириб, бутун эътиборни олинган мажбуриятнинг бажарилишини таъминлашга қаратмоқдалар.

Ғаллачилик билан бир қаторда чорвачиликни ривожлантириш, унинг маҳсулдорлигини ошириш масаласи ҳам район партия ташкилотининг диққат марказида турипти. Район партия ташкилоти кейинги вақтда чорвачиликка раҳбарлик қилишни бирмунча яхшилади. Колхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари чорвачиликни ривожлантириш ва ундан олинаётган маҳсулотнинг миқдорини ошириш масаласи билан яқиндан шуғуллана бошладилар. Улар чорвачилик фермаларида меҳнатни ташкил қилиш, молларни боқишни яхши уюштириш, чорвадорлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш, уларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш, улар ҳақида ғамхўрлик қилишга кун сайин кўпроқ эътибор бермоқдалар. Бу тадбирлар дастлабки ижобий натижаларни берабошлади.

1955 йили колхозлардаги чорва молларининг сони 1954 йилдагига нисбатан 1276 бош кўпайди ва 26123 бошга етди. Чорвачилик маҳсулотлари, айниқса сут етиштириш анча кўпайди. Ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда 730 килограммдан сут соғиб олинди. Бу 1954 йили ҳар бир сигирдан соғиб олинган сутнинг миқдорига қараганда қарийб икки баравар кўпдир.

Район партия комитети ва колхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари чорвачилик фермаларини коммунист ва комсомоллар ҳисобига мустаҳкамлаш, коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлик ролини ошириш ҳақида ҳам тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг январь Пленумигача чорвачилик фермаларида фақат 4 коммунист ва жуда оз сонли комсомоллар ишлар эдилар. Ҳозир эса 49 коммунист ва ўнларча комсомоллар ишламоқдалар. Колхозлардаги 27 чорвачилик фермасидан 23 тасига коммунистлар бошчилик қилаётирлар. 17 коммунист чўпон, молбоқар ва йилқибоқар бўлиб ишламоқда.

Фермаларда ишлаётган коммунист ва комсомоллар чорвачиликка раҳбарликни кучайтириш, фермаларда ишни тўғри ташкил этиш, чорвадорлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни, социалистик мусобақани кучайтиришда колхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига яқиндан ёрдам бераётирлар. Кўпгина коммунистлар фермаларга моҳирлик билан раҳбарлик қилмоқдалар, чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш учун курашнинг чинакам ташаббускорлари бўлмоқдалар.

«Коммуна» колхози райондаги энг йирик чорвачилик колхозларидан бири ҳисобланади. Колхоз бошланғич партия ташкилотининг (секретари ўртоқ М. Мирмуҳамедов) чорвачиликка раҳбарлик қилиш стили диққатга сазовордир. Партия ташкилоти томонидан олиб бориладиган ташкилий ва оммавий-сиёсий ишларнинг бутун эътибори чорвадорларнинг меҳнатини тўғри ташкил этиш, улар ўртасида социалистик мусобақани кучайтириш йўли билан молларнинг парваришини яхшилаш, унинг туёғини ўстириш ва маҳсулдорлигини ошириш учун курашни кучайтиришга қаратилган. Партия ташкилоти ҳар бир коммунистни, барча чорвадорларни топширилган иш учун жавобгарликни сезиш, партия ва ҳукумат қарорларини тўла амалга ошириш учун кураш руҳида тарбияламоқда.

Колхознинг сут-товар фермасига коммунист ўртоқ М. Мирсаидов раҳбарлик қилади. У, колхоз зоотехниги коммунист ўртоқ Саидов билан ҳамкорликда ишлаб, сигирларни қўлда боқишни намунали ташкил этди. Натижада сут етиштириш тобора кўпаймоқда. Ўтган йили ҳар бир сигирдан 900 литрдан, 1 майгача эса 239 литрдан сут соғиб олинган эди. Бу йил 1 майгача ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда 491 килограммдан сут соғиб олинди. Колхознинг ўтган йили ҳар бир сигирдан 1200 килограммдан сут соғиб олган илғор сут соғувчиси ўртоқ Салтанат Мирзабоева бу йил ўзига бириктиб қўйилган 11 сигирнинг ҳар биридан камида 1500 литрдан сут соғиб олиш мажбуриятини олди. Ўртоқ Мирзабоева 1 майгача ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда 800 литрдан сут соғиб олди.

Колхоз партия ташкилоти ва правлениеси Воронеж область колхозчилари, МТС ва совхоз ходимлари, қишлоқ хўжалик мутахассисларининг ССР Иттифоқидаги барча қишлоқ хўжалик ходимларига Мурожаатига жавобан олтинчи беш йиллик планнинг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги топшириқларини ошириб бажариш юзасидан янги тадбирлар ишлаб чиқдилар. Колхозда бу йил ҳар 100 гектар ер ҳисобига 19 центнер гўшт, шу жумладан 1,8 центнер чўчқа гўшти етиштириш, 24,2 центнердан сут, 82 килограммдан жун, 3242 дона тухум олиш назарда тутилади.

Район чорвадорлари КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг барча қишлоқ хўжалик ходимларига Мурожаати ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети ҳамда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Мурожаати муносабати билан республикадаги партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг вазифалари тўғрисидаги қарорига жавобан чорвачиликни ривожлантириш, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш юзасидан олтинчи беш йилликнинг биринчи йили—1956 йил плани топшириқларини ошириб бажариш юзасидан амалий тадбирлар белгиламоқдалар. Районда ўтган йили ҳар 100 гектар ер ҳисобига 7,3 центнер гўшт, 11,67 центнер сут, 28.5 килограмм жун ва 743 дона тухум етиштирилди. Олтинчи беш йилликнинг охирги йили—1960 йилга бориб ҳар 100 гектар ер ҳисобига 12,7 центнер гўшт, 36,7 центнер сут, 148 килограмм жун, 10400 дона тухум етиштириш планлаштирилган эди.

Район чорвадорлари ўз имкониятларини қайта ҳисоблаб чиқдилар ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кучайтириш юзасидан 1960 йилга белгиланган даражага муддатидан олдин етиш мумкинлигини аниқладилар. Жумладан, гўшт етиштириш бўйича олтинчи беш йилликнинг охирига белгиланган даражага 1957 йилда, сут етиштириш бўйича 1958 йилда, жун ва тухум етиштириш бўйича 1959 йилда етиб олиш, 1960 йилга бориб гўшт ва сут етиштиришни олтинчи беш йилликнинг охирига белгиланган миқдордан бир ярим-икки баровар, жун ва тухум етиштиришни эса анча ошириш мўлжалланади.

Бунинг учун, даставвал, чорва молларининг туёғини ўстириш талаб этилади. 1960 йилга бориб район колхозларидаги йирик шохли моллар сонини 3766 бошга, қўй ва эчкилар сонини 21680 бошга, чўчқалар сонини 719 бошга етказиш планлаштирилган эди. Планда белгиланган миқдорга йирик шохли моллар бўйича бу йил, қўй ва эчкилар бўйича 1958 йилда, чўчқалар бўйича 1957 йилда, шу жумладан она чўчқалар бўйича бу йил етиб олиш, бу йил сигирларнинг сонини 1004 бошга, товуқларнинг сонини 10000 бошга етказиш, 1960 йилга бориб эса чорва молларининг умумий сонини ўрта ҳисобда камида бир ярим баравар кўпайтириш кўзда тутилади.

Район колхозларида ярим майин жунли қўйчиликни ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда. Ўтган йили колхозларда ҳаммаси бўлиб 48 бош ярим майин жунли қўй бор эди, ҳозир 1020 бошга етказилди. 1957 йили эса бу наслдаги қўйлар сони 4000 бошга етказилади.

Район колхозларида ҳар бир сигирдан ўтган йилнинг шу пайтидагига қараганда анча кўп сут соғиб олинаётир. 1954 йилнинг 1 майигача район бўйича ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда 224 килограммдан сут олинган бўлса, бу йил 1 майгача 339 килограммдан сут соғиб олинди. Буларнинг ҳаммаси шуни кўрсатадики, район чорвадорларининг бу йил ҳар бир сигирдан камида 1000 литрдан сут соғиб олиш, чорвачиликнинг ялпи маҳсулотини ошириш юзасидан олган мажбуриятларини тўла ва ошириб бажариш учун ҳамма имкониятлар бор.

Лекин шуни айтиш керакки, маккажўхори етиштиришни йўлга қўймасдан, ҳар бир колхозда мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтирмасдан туриб, чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш соҳасида бирон жиддий натижага эришиш мумкин эмас. Партия ташкилотлари масаланинг бу томонига жиддий эътибор беришлари керак. Ўтган йили район колхозларида биринчи марта маккажўхори экилди. Аммо бу қимматли экиннинг аҳамиятига етарли баҳо берилмади. Натижада дон учун экилган 490 гектар маккажўхорининг ҳар гектаридан фақат 5 центнердан дон, силос учун экилган 450 гектар маккажўхорининг ҳар гектаридан 78 центнердан кўк поя ва сўта олинди.

Бу йил колхозларда 1500 гектар ерга маккажўхори экилади. Шундан 700 гектари квадрат-уялаб экилади. Дон учун экиладиган маккажўхорининг ҳар гектаридан 15 центнердан дон, силос учун экиладиган маккажўхорининг ҳар гектаридан эса 120 центнердан кўк поя ва сўта олиш, ёзда 20000 тонна дағал ем-хашак тайёрлаб қўйиш, ҳар бир сигир учун камида 6 тоннадан силос бостириш кўзда тутилади. Бунинг учун маккажўхори энг яхши ер участкаларига сифатли қилиб экилаётир ва алоҳида эътибор билан парвариш қилинади.

Колхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари ва правлениелари чорва бинолари қурилишига ҳам катта эътибор бермоқдалар. Район колхозларида КПСС Марказий Комитетининг январь Пленумигача биронта ҳам типовой чорва биноси йўқ эди. Ўтган йили колхозларда 8 та янги типда сигирхона, 4 чўчқахона, 2 бузоқхона, 3 отхона, 7 қўтон қурилди. Мавжуд 102 чорва биноси капитал ремонт қилинди.

Район партия комитети чорвадорлар ва барча меҳнаткашлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришга кун сайин кўпроқ аҳамият бераётир. Ҳозир колхозларда 250 дан ортиқ агитатор КПСС XX съезди материалларини, партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини ривожлантириш масаласига тааллуқли қарорларини пропаганда қилиш юзасидан кенг равишда тушунтириш ишларини олиб бормоқдалар. Агитаторлар, лекторлар, сиёсий докладчилар съезд материаллари юзасидан колхозчилар ўртасида 100 га яқин сиёсий доклад ва лекция, кўплаб суҳбатлар ўтказдилар. Оммани сиёсий жиҳатдан тарбиялашнинг кучайтирилиши унинг ижодий ғайратини ошириш, партия ва ҳукуматимизнинг қарорларини амалга ошириш учун курашга кенг сафарбар этиш имкониятини бермоқда.

Район партия ташкилоти меҳнаткашларни КПСС XX съездининг тарихий қарорларини тўла-тўкис амалга ошириш, олтинчи бешйиллик планининг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун курашга кенг сафарбар этиб, ғаллачилик ва чорвачиликни янада ривожлантириш учун барча зарур чораларни кўради.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш харажатларини камайтирайлик

Яқинда Оққўрғон районидаги Куйбишев номли колхознинг клубида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш масалаларига бағишланган иқтисодий конференция бўлиб ўтди. Конференцияга колхозларнинг раислари, партия ташкилотларининг секретарлари, бригада, звено бошлиқлари, агрономлар, зоотехниклар, механизаторлар, МТС ва совхозларнинг раҳбарлари, шунингдек Тошкент Молия-иқтисод институтининг илмий ходимлари, область партия, совет ташкилотларининг вакиллари иштирок этдилар.

Конференция қатнашчилари район колхозларида меҳнат унумдорлигини ошириш ва ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш тўғрисида район партия комитетининг секретари О. Усмонов ҳамда ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш резервлари тўғрисида Молия-иқтисод институтининг директори М. Қориев ўртоқларнинг докладларини муҳокама қилдилар.

Муҳокама қилинган масалалар юзасидан бўлган музокараларда Оққўрғон районидаги 2-МТС директори Мухторов, Молия-иқтисод институтининг ўқитувчиси А. Данилов, Каганович номли колхознинг бухгалтери Огай, Ворошилов номли колхоз раиси Отабоев, Тельман номли колхоз раиси Бўриев, «Оққўрғон» совхозининг директори Аҳмедов, иқтисодий фанлар кандидати Хусанов ўртоқлар қатнашдилар.

Қуйида конференция ишлари тўғрисидаги ҳисобот босилаётир.

Оққўрғон район пахтакорлари ва механизаторлари иқтисодий конференцияда колхозларнинг 1955 йилдаги молия ва хўжалик фаолиятларини анализ қилдилар, ҳар бир центнер қишлоқ хўжалик маҳсулотининг қанчага тушишини ҳисоблаб чиқдилар ва маҳсулотни арзонлаштириш, даромадни кўпайтириш йўлларини белгиладилар. Бу ишда район меҳнаткашларига Тошкент молия-иқтисод институтининг илмий ходимлари ва ўқитувчилари катта ёрдам бердилар.

ҲОСИЛНИ ОШИРИШ РЕЗЕРВЛАРИ

Оққўрғон райони областимизнинг асосий пахтакор районларидан биридир. Район меҳнаткашлари бу йил давлатга 26 минг 500 тонна пахта топшириш мажбуриятини олганлар.

Ялпи пахта ҳосилини ошириш учун биринчи навбатда қолоқ колхозларни ўрта ва илғор колхозлар даражасига етказиб олиш зарур. Ўтган йил райондаги 16 колхоздан 10 тасида ҳар гектар ерда 20 центнердан кам ҳосил етиштирилди. 1-МТС зонасидаги колхозларда 77 пахтачилик бригадасидан 6 таси ҳар гектар ердан 29—30 центнердан, 32 таси 25 центнердан ошириб ҳосил олган бўлса, қолганларида ҳосил анча кам бўлди. Сталин номли, Навоий номли, Тельман номли ва бошқа колхозларда кўпгина бригадалар паст ҳосил олиб келмоқдалар. Молотов номли колхоздаги 8 бригададан 4 тасида 20 центнердан ҳосил етиштирилиб, қолганларида ҳосил анча кам бўлганлиги учун колхоз бўйича ўртача ҳосил 15,3 центнердан ошмади.

Шундай қилиб, агар қолоқ колхоз ва бригадалар ўрта ва илғорлар даражасига кўтарилса, пахта ҳосилининг анча ошиши шубҳасиздир. Шунинг учун ҳам иқтисодий конференция қатнашчилари пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини ошириш масаласига ғоят зўр қизиқиш билан қарадилар.

Баъзи колхоз раҳбарлари кам ҳосил олиш сабабини гўё ҳар бир ишловчига кўп ер тўғри келиши билан изоҳлашга ҳаракат қиладилар. Аммо ҳисоблашлар бу мулоҳазаларнинг асоссиз эканлигини кўрсатаётир. Оққўрғон район колхозларида ҳар бир ишловчига ўрта ҳисоб билан 2,1 гектар ер тўғри келади. Лекин механизациялаштиришнинг ҳозирги даражасини эътиборга олганимизда бу миқдор ер унчалик кўп эмас. Бунинг учун баъзи колхозлардан маълумотлар келтирамиз (1-жадвалга қаралсин).

Колхозлар	Бир колхозчига тўғри келадиган ер (гектар ҳисобида)	Ҳар гектар ер ҳосили (центнер ҳисобида)	Бир колхозчи ҳисобига олинган пахта (центнер ҳисобида)
1. «Ленинобод»	1,8	27,8	49,5
2. Куйбишев номли	2	23,6	48,5
3. Ворошилов номли	2,1	24,6	44,0
4. Тельман номли	1,5	23,6	30,5
5. Карл Маркс номли	1,8	19,0	28,0

Жадвалда биз шароитнинг бир хилда бўлишига қарамасдан «Ленинобод» колхозининг Карл Маркс номли колхозга нисбатан ҳар гектар ердан 8,8 центнердан ортиқ ҳосил олганлигини кўрамиз. Бу ерда ҳар бир ишловчига тўғри келадиган ер майдонининг оз-кўплиги тўғрисида бирон нарса айтишнинг ўрни йўқ. Аслида ҳамма нарса ишни тўғри ташкил этишга, агротехника қоидаларига риоя қилишга, мустаҳкам интизом ўрнатишга боғлиқдир.

Чигитни кенг миқёсда квадрат-уялаб экиш, ғўза қатор ораларини икки томонлама ишлаш қўл меҳнати сарфлашни кескин равишда тежашга имкон беради. Бу тўғрида Тельман номли колхоз яхши мисол бўла олади. Бу колхознинг олтинчи бригадасида чигит квадрат-уялаб экилганида ҳар гектар ердан 28,4 центнердан, қаторлаб экилганда 17,4 центнердан ҳосил олинган. Шу билан бирга квадрат-уялаб экилган ерда ҳар бир центнер пахта учун 4,5 меҳнат куни сарфланган бўлса, қаторлаб экилган ерларда 11,2 меҳнат куни сарфланган. Бу йил ўтган йилгидан анча кўп ерга чигит квадрат-уялаб экилиб, 50 процентдан ортиқ майдондаги ғўза қатор оралари икки томонлама ишланади. Бу эса ҳар бир центнер пахтанинг таннархини анча камайтиришга имкон беради.

Бир миқдор маҳсулот етиштириш учун меҳнат сарфини камайтириш учун меҳнат кунларини тежаб сарфлашга эришиш, биринчи навбатда меҳнат резервларидан яхши фойдаланиш, маъмурий бошқарма аппаратини қисқартириш зарур.

Оққўрғон район колхозларида ишчи кучларидан қандай фойдаланилаётганлигини иккинчи жадвалдан кўрамиз.

Райондаги кўпчилик колхозлар ўзларидаги ишчи кучларидан тўғри фойдаланмай келаётирлар. Баъзи колхозларда кўпгина колхозчилар меҳнат минимумини бажармайдилар. Масалан, Каганович номли колхозда 1955 йилда 49 киши меҳнат минимумини бажармаган. (2-жадвалга қаралсин).

Колхозлар	Барча ишга яроқли кишилар	шулардан бевосита ишлаб чиқаришга қатнашганлар
1. «Ленинобод»	568	432
2. Ворошилов номли	721	678
3. Тельман номли	766	665
4. Сталин номли	803	627
5. Навоий номли	282	169
6. Молотов номли	282	198
7. Куйбишев номли	322	303

Колхоз правлениелари меҳнат интизомини мустаҳкамлаш тадбирларини кўриб, меҳнат ресурсларидан яхши фойдаланишлари, колхозчиларнинг меҳнат унумини оширишга эришишлари керак.

МАТЕРИАЛ-ПУЛ ХАРАЖАТЛАРИНИ КАМАЙТИРИШ

Колхозлар қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришга меҳнат кунларидан ташқари материал ва пул ҳам харажат қиладилар. Ҳисоблаб чиқишларга қараганда район бўйича 1955 йилда ҳар гектар пахта майдонига 2234 сўмдан, айрим колхозларда эса бундан ҳам ортиқ маблағ сарфланган.

Материал-пул харажатларининг анализи колхозларда иқтисод қилишга етарли эътибор берилмаётганлигини кўрсатди.

МТС ишлари учун ҳақ тўлаш, минерал ўғит сотиб олиш, пахта теримига четдан аҳолини жалб қилиш, ёнилғи ва майда асбоблар сотиб олишга катта чиқимлар қилинади.

Район колхозлари 1955 йилда МТС натура ҳақи учун 4014 тонна пахта топширганлар. Бу эса бутун материал-пул харажатларининг 36 процентини ташкил этади. Баъзи колхоз раҳбарлари, гарчи зарурият бўлмаса ҳам трактор ишларини жуда кўпайтириб юборганлар. 1 ва 2—МТС раҳбарлари ҳам трактор ишлари планини бажариш орқасидан қувиб кўпинча заруриятн бўлмаган ишларни бажаришга ҳаракат қилганлар. Масалан, ўтган йили «Ленинобод» колхозида пахта майдонлари 10 марта, Куйбишев номли колхозда 8 марта бороналанган. Тельман номли, Навоий номли, Сталин номли колхозларда культивациялашга жуда зўр берилган. Гарчи ҳосилнинг ошишида ҳеч қандай ёрдами бўлмаган ҳолда ҳам культиваторлар айлантирила берилган.

Пахтакорлар ва механизаторларнинг энг биринчи вазифаси пахта далаларини ишлаш сифатини кескин яхшилаб, культивациялаш ва чопиқ қилишни камайтиришдан иборат бўлиши керак. Энг муҳими шуки, колхоз раҳбарлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари ҳар бир даланинг ва ўша даладаги ғўзанинг ҳолатига қараб иш қилишлари керак.

Трактор бригадалари иши устидан контролликни кучайтириш лозим. Колхозларнинг полеводлари ва бригада бошлиқлари далаларда қилинган ҳар кунги ишни аниқ ўлчаб қабул қилишлари, унинг сифатига жиддий эътибор беришлари, зарур бўлмаган ишларни бажаришга йўл қўймасликлари лозим.

Район колхозлари ҳар йили пахта йиғим-теримида четдан жалб этилган аҳолига анча пул тўлайдилар. Фақат 1955 йилнинг ўзида ана шу мақсадга 2,5 миллион сўм сарфланган. Ҳолбуки бундай харажатлардан тамоман халос бўлиш учун барча асос бор. Масалан, пахта териш машиналаридан яхши фойдаланилганда улар билан район бўйича пахтанинг камида тўртдан бир қисмини териб олиш мумкин бўлади. Ўтган йили эса бутун ҳосилнинг фақат 3 проценти машина билан терилди. Шунга ўхшаш пахта теримида колхозлар ўзларидаги кучдан ҳам унумли фойдаланмайдилар. Ўтган йил район бўйича ҳар бир колхозчи 3200 килограммдан пахта терган. Ҳолбуки меҳнат тўғри уюштирилганда ҳар бир кишининг 4,5—5 минг килограммдан пахта териши мумкин бўлар эди.

1955 йилда Тельман номли колхоз 13,4 миллион кубометр сув олган. Бу сув билан 10 минг гектардан кўпроқ экинни суғориш мумкин бўлар эди. Лекин колхозда фақат 4516 гектар ер суғорилган. Натижада колхозда ҳар гектар ерни суғориш 127 сўмдайга тушган. Ҳолбуки Куйбишев номли колхозда бу чиқим 82 сўмдан, Охунбобоев номли колхозда эса 79 сўмдан ошмаган.

Бу йил район колхозларида ҳар ернинг тупроқ хусусиятига қараб сувдан фойдаланиш плани тузилган, шунингдек сувчилар иши устидан қаттиқ контроллик ўрнатилган.

МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ ОШИРИЛИШИ КЕРАК

Ҳар хил колхозларда бир хилдаги иш учун ҳархил нормалар белгиланган. Бунинг сабаби шуки, баъзи колхозлар меҳнат унумдорлиги ошганлигини, механизациянинг кенг қўлланилишини эътиборга олиб иш нормаларини қисман оширган бўлсалар ҳам, лекин кўпгина колхозларда эски нормалар қўлланилиб меҳнат кунлари қадри-қиммати кетказилаётир. Калинин номли колхозда ғўзани чопиқ қилиш, яганалаш иш нормалари жуда паст бўлган. Колхозчилар умумий йиғилиши бу масалани кенг муҳокама қилиб 1, 2 ва 3— чопиқ нормаларини деярли икки баробар, чигитнинг квадрат-уялаб экилганлигини эътиборга олиб яганалаш нормасини уч баробар оширдилар. Бунинг натижасида колхозда 4465 меҳнат куни тежалади. «Сталинчи» колхозида ҳам ана шундай тадбирлар амалга оширилиб 3250 меҳнат кунини тежашга қарор қилинди.

Ишлаб чиқаришга эътиборни кучайтириб маъмурий бошқарма аппарати штатини қисқартириш керак. Лекин айрим колхозларда ҳали ҳам бу масалага кам эътибор берилиб, ҳатто кераксиз штатлар ҳам сақланмоқда. Калинин номли, «Сталинчи» колхозлари деярли бир хил шароитда турадилар, улар ҳар иккиси ҳам 500 гектардан ерда пахта етиштирадилар. Лекин «Сталинчи» колхозида битта полевод бўлса, Калинин номли колхозда иккита полевод ишлаган. «Сталинчи» колхозида 1956 йилда секретарлик вазифаси бекор қилинган бўлса, Калинин номли колхозда илгари бўлмаган бу штат ҳозир бор. Ҳар иккала колхозда ҳам 20—25 гектар ерга шоли экилади. Булар учун махсус бригада бошлиқлари тайин этилиб уларга алоҳида меҳнат кунлари сарфланади. Шунинг учун барча колхозларда маъмурий бошқарма аппарати штатларини қайта кўриб чиқиш ва бу соҳадаги ортиқчаликларга қатъий барҳам бериш керак.

Конференцияда чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини оширишга ҳам катта эътибор берилди. Район колхозлари КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларини амалга ошириб, 1955 йилда чорвачилик маҳсулдорлигини оширишда анча ютуқларга эришдилар. Лекин чорвачилик маҳсулотлари таннархи ҳали ҳам анча юқори. Конференция қатнашчилари чорвачилик маҳсулотлари етиштиришга сарфланадиган меҳнатни тежаш тўғрисида анча қимматли таклифларни киритдилар.

Оққўрғон район партия, совет ташкилотлари, МТСлар, колхоз ва совхозлар раҳбарлари конференцияда қабул қилинган таклифларни тўла амалга оширишлари, колхоз, совхозлар экономикасини янада чуқурроқ ўрганиб ҳосилни ошириш ва маҳсулот таннархини камайтиришнинг янги-янги резервларини қидириб топишлари ва ишга солишлари керак.

Суратда: Конференция залининг умумий кўриниши. М. Шевелев фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН РАССОМЛАРИНИНГ БЕШИНЧИ СЪЕЗДИ

Ўзбекистон рассомларининг Тошкентда бўлаётган бешинчи съезди 7 майда ўз ишини тамомлади. Делегатлар ва жуда кўп меҳмонлар республика Совет рассомлари союзи правлениесининг раиси, Ўзбекистон ССР халқ рассоми, СССР бадиий академиясининг корреспондент аъзоси У. Тансиқбоевнинг Ўзбекистонда тасвирий санъатнинг аҳволи ва вазифалари тўғрисидаги докладини ҳамда Ўзбекистон тасвирий санъатининг миллий хусусиятлари тўғрисида санъатшунослик фанлари кандидати Р. Ремпельнинг докладини тўрт кун давомида муҳокама қилдилар.

Съезд қатнашчилари ўзбек халқи тасвирий санъатининг ўз ривожида мураккаб ва самарали йўл босиб ўтганлигини таъкидладилар. Миллий рассомлар ва санъатшунос кадрлар ўсиб етишди. Уларга ижодий жиҳатдан ўсишлари учун ҳамма имкониятлар яратиб берилган. Рассомлар союзи ҳозирги вақтда ўз сафларида юздан ортиқ рассом, график, скульптор ва халқ ижоди мастерларини бирлаштиради. Улар тўртинчи съезддан буён ўтган вақт ичида Ўзбекистон халқларининг ижодий меҳнатда эришган муваффақиятларини ҳаққоний суратда тасвирлайдиган жуда кўп асарлар яратдилар.

Шулар билан бир қаторда тасвирий санъатнинг ривожланиши ва бадиий танқидчилик даражаси шу кунги талаблардан ҳали ҳам орқада қолмоқда.

Делегатлар Ўзбекистон рассомларининг ижодий коллективига кам эътибор бераётганликлари учун Ўзбекистон ССР Маданият министрлигини, СССР Совет рассомлари союзининг ташкилот бюросини танқид қилдилар.

Съездда бадиий ўқув юртларининг ишлари қониқарсиз эканлиги таъкидланди, Ўзбекистон рассомлари союзи правлениеси ва унинг ижодий секциялари ижодкор ёшларни тарбиялашга етарли эътибор бермаётганликлари кўрсатиб ўтилди.

Съездда Қозоғистон, Туркманистон ва бошқа қардош республикалардан келган меҳмонлар сўзлаб, Ўзбекистон рассомларини табрикладилар ва ишда янада муваффақиятлар қозонишларини тиладилар. Съездда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари З. Р. Раҳимбобоева нутқ сўзлади.

Делегатлар правление ва ревизия комиссиясининг янги составини сайладилар, шунингдек совет рассомлари биринчи Бутуниттифоқ съездига делегатлар сайладилар. (ЎзТАГ).

Совет қурилиши масалалари юзасидан кенгаш-семинар

Тошкентда совет қурилиши масалалари юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми томонидан чақирилган кенгаш-семинар бошланди. Кенгашда область Советлари ижроия комитетларининг секретарлари, ташкилот бўлимларининг мудирлари ва юрисконсуллари, Тошкент шаҳар ва Тошкент область ижроия комитетларининг раҳбар ходимлари қатнашмоқдалар.

7 майда кенгаш қатнашчилари учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Ж. Илҳомова КПСС XX съездининг қарорлари муносабати билан меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари олдида турган вазифалар тўғрисида лекция ўқиди. Шунингдек профессор Х. Сулаймонованинг социалистик қонунчилик тўғрисидаги лекцияси ҳам тингланди.

Кенгаш — семинар бирнеча кун давом этади. (ЎзТАГ).

ИНГЛИЗ ЭНЕРГЕТИКЛАРИНИНГ СОВЕТ ИТТИФОҚИДА БЎЛГАНЛИКЛАРИ ҲАҚИДА АЙТГАНЛАРИ

Журналистлар марказий уйида матбуот конференцияси

Буюк Британия энергетикларининг марказий электр бошқармаси раиси лорд Ситрин бошчилигидаги делегацияси деярли уч ҳафтадан бери Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турибди.

5 майда англияли меҳмонлар Москвада Журналистлар марказий уйида матбуот конференцияси ўтказдилар. Матбуот конференциясига совет ва четэл мухбирларидан кўп киши тўпланди. Матбуот конференциясида Г. М. Маленков ва СССР Электростанциялар министрлигининг раҳбар ходимлари ҳозир бўлдилар.

Матбуот конференциясида ахборот берган лорд Ситрин айтдики, инглиз мутахассисларининг Совет Иттифоқида бўлиш вақти Совет Иттифоқи кабн жуда катта мамлакатнинг энергетика системаси билан яхши танишиб чиқиш учун кифоя эмас, албатта. Шунинг учун мен фақат умумий таассуротларимнигина сўзлаб бермоқчиман. Бу сафардан кўзда тутилган асосий мақсад — ишнинг техника томони эди, лекин бу сафарнинг мақсади ёлғиз шутина эмас эди. Делегация, деди у, Маленков жаноблари бошчилик қилган делегация Англияда бўлган вақтда бизларга изҳор қилинган дўстлик ҳисларига ўзимизнинг дўстлик ҳисларимизни изҳор қилишни зарур деб топди.

— Биз шуни кўриб жуда хурсанд бўлдикки, — деди лорд Ситрин, — биз қаерга борсак, ҳамма ерда хурсандчилик билан кутиб олиндик ва бу хурсандчилик жуда самимий эди. Техника проблемалари иккала мамлакатда ҳам бир-бирига жуда ўхшаш эди. Делегатлар ҳам бунинг шундай бўлишини кутган эди. Лекин бир мамлакат учун характерли бўлган проблемалар ҳам бор. Делегация ўз юртига қайтгач ҳисобот эълон қилади, бу ҳисоботда СССРда бўлган вақтида олган таассуротларини ва аҳборотни якунлаб беради.

— Энергетикларга шу нарса жуда ёқдики, — деди ўз сўзини давом эттириб лорд Ситрин, — СССР ҳукумати халқнинг фаровонлигини ошириш ва саноатни тараққий эттириш учун энергетикани ҳамма йўллар билан ривожлантириш зарурлигини жуда чуқур тушунади. Энергетика корхоналаридаги техника ходимларининг юқори малакали ва тайёргарликли бўлганликлари бизда катта таассурот қолдирди. Сизнинг энергетик-инженерларингиз серфаҳм кишилар бўлиб, мушкул аҳволлардан чиқиш йўлларини топиб ола биладилар. Умуман улар компетентли, малакали кишилардир. Биз СССРда энергетикани ривожлантириш катта қадамлар билан олға бораётганлигини кўрдик.

Лорд Ситрин уқдириб ўтдики, инглиз энергетикларини СССРда 400 киловольт кучга эга бўлган электр қувватини катта масофаларга бериш соҳасида қилинаётган ишлар айниқса қизиқтирди. Куйбишев-Москва ўртасидаги юқори вольтли электр линиясининг ишга туширилиши инглиз энергетиклари СССРда бўлган вақтга тўғри келганлиги уларни мамнун қилди. Бу катта муваффақият, дейди Англия энергетикларининг бошлиғи, биз бу ишда қатнашган ҳамма кишини катта муваффақият билан қутлашни истар эдик.

Лорд Ситриннинг айтиб ўтишича, юқори кучга эга бўлган доимий токни катта масофага бериш соҳасидаги тажрибалар ҳам инглиз мутахассисларини қизиқтирди. Делегация совет мутахассисларининг Англияга келишларини ва бу проблемалар юзасидан лекциялар ўқишларини истар эди.

Сўнгра Англия делегациясининг раҳбари СССР Фанлар академиясининг атом электростанциясини ва ядро тадқиқотлари бирлашган институтини бориб кўрганликлари ҳақида гапирди. У айтдики, СССРда олтинчи беш йилликда янги атом электростанциялар қуриш соҳасида кенг программа белгиланган, лекин Англиянинг бу соҳадаги программаси унчалик кенг эмас. Агар энергетиклар делегациялари олмашишдан бошқа тадбирлар ҳам кўрилса, бу яхши бўлади. Жумладан, СССР электростанциялар министрлиги билан ўзаро делегациялар юбориб туриш ва техника информацияси айрибошлаш мақбул бўлур эди.

Лорд Ситрин ўз сўзини тамомлаб, СССРда инглиз энергетикларига катта эътибор берилганлиги учун ташаккур изҳор қилди ва бундай деди:

— Мен ўйлайманки, делегациямизнинг бу ерда бўлиши мамлакатларимиз ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашдан иборат бўлган умумий ишга ўз ҳиссасини қўшади.

Совет ва чет эл журналистлари делегация бошлиғига жуда кўп саволлар бердилар, Лорд Ситрин бу саволларга жавоб қайтариб, Сталинград ГЭС қурилишида бўлган вақтидаги таассуротларини сўзлаб берди. Лорд Ситрин СССРга олтинчи марта келганлигини айтиб, мамлакатда халқнинг ҳаёти анча яхшиланганлиги сезилиб турибди деди.

Матбуот вакиллари инглиз энергетикларига матбуот конференциясидаги сўзлаган нутқлари учун ташаккур изҳор қилдилар.

ЮГОСЛАВИЯ ВРАЧЛАРИ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ АЪЗОЛАРИДАН БИР ГРУППАСИ ТОШКЕНТГА КЕЛДИ

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Югославия Федератив Халқ Республикаси соғлиқни сақлаш ходимлари делегациясининг аъзоларидан бир группаси Тошкентга келди. Группа составида Иттифоқ вечеси соғлиқни сақлаш секретариатининг секретари В. Джуканович, врач, Халқ скупштинаси депутати И. Потрч, Белград университети медицина факультети биринчи клиникасининг врачи Д. Джурич, Загребдаги гигиена институтининг директори И. Бродарец, Загреб университети медицина факультетининг ўқитувчиси А. Зимоло, Скопле университети медицина факультетининг декани, профессор Д. Атанацкович бор.

Аэродромда Югославия врачларини Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг масъул ходимлари, шаҳар медицина жамоатчилиги ва матбуот вакиллари кутиб олдилар.

Югославияли меҳмонлар Ўзбекистонга келган биринчи куни — 7 майда Молотов номли Тошкент медицина институтига бориб терапевтика, педиатрия ва хирургия клиникаларини кўздан кечирдилар. Ўша куни югославияли врачлар Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари З. Жамолова билан суҳбат қилдилар. У меҳмонларга республикадаги медицина муассасаларининг иши тўғрисида муфассал сўзлаб берди.

Тушдан кейин делегация аъзолари 1-туғруқхонада ва темир йўлчиларининг болалар санаториясида бўлдилар.

(ЎзТАҒ).

Графиклар тузадилар, ваъдалар берадилар, аммо уларни бажармайдилар

Октябрь район партия комитетининг яқинда бўлган бюро мажлисида Октябрь МТС инниг директори ўртоқ В. Ноздрин сўзга чиқиб, тантанали ваъда берди:

— Биз четдан ҳеч қандай ёрдам олмай, ўз кучимиз билан ҳамма колхозларда чигитни ўз вақтида тўла-тўкис экиб тамомлаймиз, бунинг учун бизда барча имкониятлар бор.

Бу сўзга ҳамма ишонди, албатта. Аммо ўртоқ Ноздрин шундай тантанали ваъдани беришга берди-ю, уни бажариш тўғрисида жиддий ўйлаб кўрмади, ишни талабга мувофиқ ташкил этмади. Чигит экиш суръати доим суст давом этаберди, ишда ўзгариш бўлмади. Каганович номли колхознинг Шверник участкасида, айниқса чигит экиш орқага суриб юборилди. Мана шундан сўнг область ташкилотлари бош қўшиб, Калинин районидан, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозидан, СоюзНИХИдан ёрдамга тракторлар юборилди. Бироқ МТС раҳбарлари бу амалий ёрдамни писанд қилмадилар. Тракторларни ёнилғи билан таъминлаш тўғрисида ғамхўрлик қилмадилар. Шу туфайли «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозидан келтирилган 5 та трактор, МТС нинг ўзидан келган 3 та трактор айрим кунлари бутунлай бекор турди. Бундай аянчли фактлар бошқа колхозларда ҳам тез-тез содир бўлиб турди.

Бугина эмас, МТС раҳбарлари ёрдамга келган ва яхши ишлаб турган тракторлардан унумли фойдаланишга бепарволик билан қарадилар. Калинин районидан юборилган 91 ва 94-тракторларга зарур бўлган ва МТС да бемалол исаш мумкин бўлган деталлни ҳам тайёрлаб бермадилар, аксинча МТС устахонасининг мудири Ф. Котов тракторчиларга қараб: «Сизлар ўз районингизга қайтиб кетаберсангиз бўлади» деб, «маслаҳат» берди.

29 апрелда бўлган МТС Советида МТС раҳбарлари чигит экишни 3 майгача тўла-тўкис тамомлаймиз деб «қасамёд» қилдилар. Аммо чигит экишни тамомлаш тадбирларини амалга ошириш ўрнига, дастлаб директорнинг ўзи 30 апрель куни уйига кетганича фақат 4 май куни ишга келди. Лекин бошқа райондан ёрдамга келган тракторчилар масъулиятни, чигит экишнинг сира кечиктириб бўлмаслигини англаган ҳолда, Май байрами кунларида ҳам меҳнат вахтасида туриб ҳалол ишладилар. Афсуски, МТС ходимлари ақалли улардан ўрнак олиб ҳам ишни ташкил этиш тўғрисида ўйлаб кўрмадилар. Шундай қилиб МТС Советидаги ваъда ҳам ваъдалигича қолиб кетди. Каганович номли колхозда 5 майгача ҳам чигит экиш тугалланмади.

Ҳозир МТС зонасидаги 4175 гектар пахта майдонининг қарийб 80 процентида чигит униб чиқди, биринчи парваришни кучайтириб юборса бўлади. Лекин бу муҳим тадбир ҳам пайсалга тушиб қолмоқда. МТС да тузилган графикка қараганда, 26 апрелдан 5 майтача, яъни 11 кунда жами 969 гектар ердаги ғўза машина билан ягана ва культивация қилиниши лозим эди. Бунинг ўрнига фақат 107 гектар ердаги ғўза ягана ва культивация қилинган.

МТС раҳбарлари график тузишга тузганлар-у, аммо уни амалга ошириш учун зарур бўлган техникани ўз вақтида тайёрлаб қўйиш тўғрисида ўйлаб кўрмаганлар. МТС зонасида планга мувофиқ 1452 гектар ердаги ғўза машина билан ягана қилиниб, қатор оралари икки томонлама ишлаш учун мослаштирилиши керак бўлгани ҳолда, ҳозиргача фақат 102 гектар ердаги ғўза ягана қилинган. Чунки машина билан ягана қилиш учун колхозларда 24 трактор ишлаши керак бўлса, ҳозир 9 та трактор ишлаб турибди, холос.

Райкомнинг 4 майдаги бюро мажлисида ўртоқ Ноздрин «бизнинг МТС да 52 та культиватор тракторларга тиркалиб ишга туширилди», деб ахборот берди. Бироқ ҳозиргача колхоз далаларида бор-йўғи 11 та культиватор осилган универсал наридан-беригина ишлаб турипти. МТС даги расмий маълумотларга қараганда 80 та культиватор ўрнига 38 та культиватор осилган-у, булар ҳам тўла ишга туширилмаган. Аммо ўртоқ Ноздрин 52 та культиваторни ишга тушириб юбордик, деб кўз бўямоқда. Ҳақиқатда ҳали 40 та культиватор ремонтдан чиқарилмаган.

МТС раҳбарларидан нима учун культиваторларни ремонт қилиш, тиркаш кечиктириб юборилаётир, деб сўрасангиз, директор ўртоқ Ноздрин ҳам, бош инженер ўртоқ Б. Макашев ҳам, бош агроном ўртоқ Б. Попов ҳам, бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Бийхўжаев ҳам баҳоналар қидирадилар, гўё 20 та автомат етишмас эмиш. Хўш, улар бу нарсаларни ўз вақтида тайёрлаб қўйсалар бўлмас эдими? Тайёрлаб бўларди. МТС раҳбарлари чигит экишга тайёргарлик кўришга қандай масъулиятсизлик билан қараган бўлсалар, ғўза парваришига тайёргарлик кўришга ҳам шундай муносабатда бўлганлар.

Октябрь МТСида бундай аҳволнинг юз беришига раҳбарлар ўртасида давлат интизомининг бўшашиб кетганлиги, айрим ходимлар ўз вазифаларига масъулиятсизлик билан қараётганликлари, колхозлар билан тузилган шартномага мувофиқ ҳар бир ишни агротехника муддатларида ўтказишга қизиқмаслик, ўзаро социалистик мусобақанинг чинакам қизитиб юборилмаганлиги, тракторчилар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишлар олиб бориш ўрнига, кўпроқ маъмуриятчилик қўлланилаётганлиги каби ярамас аҳволлар сабаб бўлаётир. Шунинг натижасида тракторлар дастлаб МТС да наридан-бери сифатсиз ремонт қилиниб, далага чиқариб юборила берди ва уларнинг кўплари тезда бирин-кетин ишдан чиқаберди.

Бу МТС да Дон Николай, Тўрабой Жўрабоев, Набижон Бойматов, Мирза Алимов ўртоқлар сингари моҳир трактор бригадаларининг бошлиқлари, Юсуф Сиддиқов, Турсунбой Муқумбоев ўртоқлар каби яхши универсалчилар бор. Лекин уларнинг иш тажрибалари кенг ёйилмаётир. Аксинча, Каганович номли колхозда ишлаётган Ли Мухин, Александр Нефёдов ўртоқлар бошлиқ трактор бригадаларида меҳнат интизоми бўшашиб кетган. Қурбон Камолиддинов, Жўра Эгамбердиев сингари универсалчилар иш қизиган пайтда икки-уч кунлаб тракторларни тўхтатиб қўйиб, ўз ишлари билан банд бўлганлар.

Агар бу ҳақда МТС бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Бийхўжаевдан, «нега шундай?» деб сўраб қолсангиз, у дарҳол «директор маъмурий чора кўрди, приказ чиқди», деб жавоб беради, ўзининг тракторчилар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни олиб бормаётганини яширмоқчи бўлади.

МТС бош агрономи . Попов колхозларда камдан-кам бўлади. У, чигит экиш бошлангандан бери «Қизил Ўзбекистон» колхозида бир марта ҳам бўлмаган. Бошқа колхозларда ҳам кам бўлади, борса ҳам амалий ёрдам бермай ўтиб кета беради. Сўнгги бир ҳафта ичида унинг вақти майда-чуйда ишлар билан нуқул МТС да ўтмоқда.

Шундай қилиб, Октябрь МТСида ваъдалар бўла беради-ю, иш бўлмайди, мажлислар, тантаналар бўлаберади-ю, силжиш сезилмайди, бу МТСга қарата танқидлар бўлаберади-ю, ундан хулоса чиқарилмайди. Бу ҳолни кўра-била туриб район ташкилотлари ҳам, область қишлоқ хўжалик бошқармаси ҳам қачонгача тоқат қилар эканлар? Қачон бу МТС да ишни жўнаштириб юбориш тўғрисида амалий тадбирлар кўрилар экан?!

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

БМТ Қуролсизланиш комиссияси Кичик комитетидаги совет делегациясининг бошлиғи А. А. Громиконинг Кичик комитет сессияси ишларининг якунлари тўғрисида Лондонда ТАСС мухбирига берган баёноти

ЛОНДОН, 6 май. (ТАСС). ТАСС мухбири БМТ Қуролсизланиш комиссиясининг Кичик комитетидаги СССР делегациясига мурожаат қилиб, ўртоқ А. А. Громико Кичик комитетнинг шу сессияси ишларига қандай баҳо бераётганлигини айтиб бера олмайдими, деб сўради.

Қуйида ўртоқ А. А. Громиконинг баёноти келтирилади.

БМТ Қуролсизланиш комиссиясининг Кичик комитети составида СССР, АҚШ, Англия, Франция ва Канада бор. Кичик комитет Лондонда олти ҳафта мажлис қилди ва қуролсизланиш проблемаси юзасидан Кичик комитет қатнашчилари томонидан киритилган турли таклифларни қараб чиқди. Зўр бериб қуролланишни тўхтатиш вазифасининг аҳамияти тўғрисида гапириб ўтиришнинг зарурати йўқ. Давлатларнинг ҳаддан ташқари кўп қуролли кучларини таъминлаш орқасида ҳарбий харажатларнинг бутун оғирлиги ўз устларига юклатилган барча халқлар бу вазифанинг ҳал этилишидан астойдил манфаатдордирлар.

Кичик комитетдаги совет делегацияси Совет Иттифоқининг қуролсизланиш проблемасини ҳал этишга ёрдам бериш учун доим интилиб келаётганлигини билдириб, бамаслаҳат бир қарорга келишни енгиллаштириш учун бутун чораларни кўрди. Шу мақсадда 27 мартда СССРнинг янги таклифи Кичик комитет муҳокамасига тақдим этилди.

Бу таклиф қуролли кучларни ва оддий типдаги қурол-яроғларни, даставвал, беш буюк давлатнинг қуролли кучлари ва қурол-яроғларини тахминан уч йил мобайнида анча қисқартишни кўзда тутади. СССР, АҚШ ва Хитой учун ҳар бирининг ихтиёридаги қуролли кучларнинг қатъи миқдори 1—1,5 миллион кишидан ва Англия ҳамда Франция учун қуролли кучларнинг миқдори 650 минг кишидан иборат белгиланиши кераклиги кўзда тутилади.

СССРнинг таклифи тегишли шартномага мувофиқ, давлатларнинг ўз зиммаларига олган мажбуриятларига риоя қилишлари устидан халқаро миқёсда самарали контроль ўрнатишни кўзда тутади. Бу таклиф, биринчидан, бир давлатнинг бошқа давлатга қўққисдан ҳужум қилишига йўл қўймаслик мақсадида тегишли давлатларнинг территорияларида ўзаро келишув асосида йирик портларда, темир йўл узелларида, автомагистралларда, аэродромларда контроль постлар тузишни кўзда тутади. Ана шу контроль постларнинг вазифаси— қуруқликдаги ҳарбий кучларнинг, шунингдек ҳарбий-ҳаво ва ҳарбий-денгиз кучларининг хавфли суратда тўпланишига йўл қўймасликдан иборат; иккинчидан, халқаро инспекциянинг амалга ошадиган контроль функциялари доирасида унинг контроль қилинадиган барча объектларга: ҳарбий қисмларга, ҳарбий анжом ва ўқ-дори складларига, қуруқликдаги базаларга, ҳарбий-денгиз, ҳарбий-ҳаво базаларига, қурол-яроғларни ва оддий типдаги ўқ-дориларни ишлаб чиқарадиган заводларга монисиз кириш ҳуқуқини кўзда тутади.

Сўнгра, Совет Иттифоқининг таклифида Европада қурол-яроғларни чеклаш ва инспекция қилиш зонасини вужудга келтириш лозим эканлиги кўзда тутилади. Бу зона Германиянинг ҳар иккала қисми территориясини, шунингдек улар билан қўшни давлатларнинг территориясини ўз ичига олиши лозим.

Қуролсизланиш соҳасида баъзи тадбирларни кўриш ҳам кўзда тутилади, чунончи:

Термоядро қуролларини синаб кўришни дарҳол тўхтатиш;

Германия территориясида бўлган қўшинларнинг қурол-яроғлари қаторида атом қуролининг бўлишига йўл қўймаслик;

давлатларнинг ҳарбий бюджетларини ўтган йилдаги ҳарбий бюджетларга нисбатан 15 процентгача бўлган миқдорда камайтириш керак.

Шу билан бирга ана шу баъзи тадбирларнинг амалга оширилиши қуролсизланишга тааллуқли бўлган бошқа масалалар юзасидан битимга келинишига боғлиқ бўлмайди.

Қуролсизланиш ҳақидаги янги совет таклифининг асосий мазмуни ана шундай.

Совет ҳукумати ана шу таклифни тақдим этганида, нималарга асосланди? Совет ҳукумати шунга асосландики, умуман қуролсизланиш проблемаси юзасидан, шу жумладан, атом қуролини тақиқлаш масаласи юзасидан бамаслаҳат бир қарорга келиш ниятида бу проблеманинг қараб чиқилиши битимга олиб келмади. Бирор муҳим масала юзасидан ҳеч қандай битимга келинмадигина эмас, шу билан бирга бу ишни тўхтаб қолган жойидан силжитадиган ҳеч қандай қисман битимга ҳам келинмади.

Давлатларнинг ва, биринчи галда, буюк давлатларнинг қурол-яроғларини ҳамда қуролли кучларини анча қисқартириш, шунингдек атом қуролини сўзсиз тақиқлаш тарафдори бўлган Совет Иттифоқининг позицияси билан ғарб давлатларининг позицияси ўртасидаги тафовут жуда катта бўлди.

Шу сабабдан бундай шароитда, даставвал, қуролсизланишнинг иккита асосий масаласидан бири тўғрисида, яъни оддий қурол-яроғлар тўғрисида бир фикрга келиш учун ҳаракат қилиб кўриш мумкин эмасми, деган масалани ўртага қўйиш муқаррар эканлиги табиий бир ҳол эди.

Бу, албатта қуролсизланиш проблемасини ҳал этишга янгича қарашдир. Аммо, бундай қарашнинг катта афзаллиги бор. Бундай қараш, даставвал, СССР билан ғарб давлатларининг позициялари бир вақтлар анча яқинлашган масала юзасидан бир битимга келиш имконини туғдиради, бунда атом қуроли тўғрисидаги масала ҳозирча бир четкада қолиб келади, чунки бу масала юзасидан чиққан ихтилофлар қуролсизланиш проблемаси юзасидан бир битимга келиш йўлидаги асосий ғов бўлди.

Шуни айтиш кераккки, даставвал, оддий қурол-яроғлар юзасидан битимга келиш зарур эканлиги тўғрисидаги масала энг аввал биз томондан, Совет Иттифоқи томонидан ўртага қўйилган эмас. Бу масала ғарб давлатлари томонидан, жумладан, Англия томонидан ўртага қўйилган эди. Англия БМТда ҳам, тўрт давлат ташқи ишлар министрларининг 1955 йилда ўтказилган Женева кенгашида ҳам қуролсизланиш проблемасини ҳал этишга худди шу тарзда қараш тарафдори эканлигини билдирган эди.

Совет Иттифоқи БМТ Қуролсизланиш комиссиясининг Кичик комитети учун ўз таклифини тайёрлаган вақтда ғарб давлатларининг ва, жумладан, Англиянинг ана шу истагини эътиборга олди ва бу нарса манфаатдор давлатлар ўртасида зарур бир битимга келишни енгиллаштира олади, деб умид қилди.

Хўш, шундан кейин қандай аҳвол рўй берди? Совет Иттифоқи ана шу нуқтаи назарга қўшилиб, тегишли таклифни Кичик комитет муҳокамасига тақдим этганида, ғарб давлатларининг вакиллари бизга, даставвал, оддий қурол-яроғлар юзасидан бир битимга келиш ҳақидаги таклифни қабул қилиб бўлмайди, бутун проблемани бирданига ҳал этиш керак, дедилар. Бошқа сўз билан айтганда, қуролсизланиш проблемасини ҳал этишга юқорида айтилганича янгича қараш ўрнига бизга аввалдагидек ҳозирда ҳам бир жойда тўхтаб қолишни таклиф этмоқдалар. Биз 10 йилдан буён ана шундай бир жойда тўхтаб келмоқдамиз.

Ғарб давлатларининг Кичик комитетдаги вакиллари шу давлатлар томонидан илгари баён қилинган нуқтаи назардан воз кечишни оқлашга уриниб, қуролсизланиш проблемасининг бир қисми юзасидан бир битимга келишдан кўра, умуман қуролсизланиш проблемаси юзасидан битимга келиш яхшироқ, деган гапларга одатда бизнинг эътиборимизни жалб этадилар. Аммо, бунда юқорида айтилган вазиятга эътибор бермайдилар. Бу вазият шундан иборатки, умуман қуролсизланиш проблемаси юзасидан бир битимга келиш иложи бўлмади. Дарҳақиқат, ҳозирги вақтда шундай аҳвол вужудга келдики, ё проблеманинг бир қисми юзасидан бир қарорга келиш керак, бундай қилганда умуман қуролсизланиш проблемаси юзасидан бир битимга келиш осонлашади, ёки ҳеч қандай битимга келиш иложи бўлмайди ва БМТ ҳамда унинг қуролсизланиш масаласи билан шуғулланувчи Кичик комитети аввалгидек бир жойда тўхтаб туради.

Беш буюк давлат ихтиёридаги қуролли кучлар ва қурол-яроғларнинг миқдори тўғрисидаги масалани муҳокама қилиш муҳим аҳамиятга эгадир.

Қуролли кучлар ва қурол-яроғларнинг миқдори тўғрисида юқорида айтиб ўтилган совет таклифи ғарб давлатлари томонидан шу масала юзасидан илгари тақдим этилган таклифни такрорлайди. Ана шу таклифдан ташқари АҚШ, Англия ва Франциянинг беш давлат ихтиёридаги қуролли кучларнинг кўпроқ миқдорини белгилаш тўғрисидаги янги таклифи Кичик комитетнинг муҳокамасига қўйилди. Бу таклифга мувофиқ, СССР, АҚШ ва Хитойдан ҳар бирининг қуролли кучлари сонини 2,5 миллион кишидан ва Англия ҳамда Франциядан ҳар бирининг қуролли кучлари сонини 750 минг кишидан иборат қилиш кўзда тутилади.

Шундай қилиб, Совет Иттифоқи беш давлат қуролли кучларининг миқдори ҳақида илгари ғарб давлатлари томонидан илгари сурилган таклифга қўшилганидан кейин, ғарб давлатлари беш давлат қуролли кучларининг миқдори ҳақидаги ана шу фикрларидан воз кечдилар.

Шуни айтиш кераккки, шу муносабат билан Лондонда кўп кишилар ғарб давлатларининг нуқтаи назарича, Кичик комитетда очиқдан-очиқ «илгари силжилди», чунки уч давлатнинг қуролли кучлари миқдори жиҳатидан улар таклиф этган рақамлар анча кўпайтирилиб, 1-1,5 миллион кишидан 2,5 миллион кишига етказилди, деб ҳазил билан таъкидламоқдалар.

Дуруст, қуролли кучларни уч давлатнинг ҳар бири учун 2,5 миллион киши ва Англия ҳамда Франция учун 750 минг кишидан иборат миқдорда белгилаш ҳақидаги шу рақам узил-кесил рақам эмас, келгусида қачон бўлса ҳам қуролли кучларнинг анча камроқ миқдори тўғрисида ҳам бир битимга келиш мумкин бўлади, деб айтмоқдалар. Аммо, бунда қуролли кучларнинг камроқ миқдори тўғрисидаги масала бошқа ҳал этилмаган халқаро проблемалар, шу жумладан, Германия проблемаси ҳал этилганидан кейингина қараб чиқилиши мумкин, деб уқтириб ўтадилар.

Қуролли кучларнинг сони тўғрисидаги масалани ҳал этишни, шунингдек қуролсизланишга тааллуқли бошқа масалаларни ҳал этишни, масалан, Германия проблемасини ҳал этишга боғлиқ қилиб қўйиш қурол-яроғларни ва қуролли кучларни қисқартириш тўғрисидаги масалани ҳал этишдан ҳақиқатда узоқлашиб кетиш эканлигини тушуниш қийин эмас. Шу сабабдан қуролли кучлар миқдори ҳақида ғарб давлатлари томонидан тақдим этилган ана шу даража «вақтинча» белгиланган даражадир, деган гаплар тамомила асоссиздир ва бундай гапларга ишониб бўлмайди.

Қуролли кучларнинг миқдори тўғрисидаги масала муҳокама қилинган вақтда бизга кўпинча, ҳозирги халқаро аҳвол қуролли кучларнинг миқдори ҳақида Совет Иттифоқи таклиф этган ва илгари ғарб давлатлари томонидан таклиф этилган даражага қўшилиш имконини бермайди, дедилар. Аммо, бундай баҳонанинг ҳақиқий аҳвол билан ҳеч қандай алоқаси йўқ.

Илгари, яъни ғарб давлатлари қуролли кучларнинг миқдори ҳақида ўз таклифларини киритган вақтда халқаро вазият анча кескинроқ ва мураккаброқ эди. Лоақал шуни кўрсатиб ўтиш кифоя қиладики, ўша вақтларда Кореяда ва Ҳинди Хитойда уруш ҳаракатлари ҳали давом этмоқда эди. Ўша вақтдан буён халқаро кескинликни юмшатиш йўлида анча муваффақият қозонилди. Тўрт давлат ҳукуматлари Бошлиқларининг Женева кенгаши бу соҳада муҳим роль ўйнади.

Буларнинг ҳаммаси шу қадар аёнки, бу тўғрида гапириб ўтириш ортиқчадир.

Маълумки, қуролсизланиш проблемасини муҳокама қилиш жараёнида халқаро контроль тўғрисидаги масалада жиддий ихтилофлар бор эди. Совет Иттифоқи бошқа баъзи давлатлардан фарқли равишда, халқаро контроль қуролсизланиш соҳасидаги конкрет тадбирларга бўйсундирилиши лозим, деган нуқтаи назарни ҳимоя қилиб келди ва ҳозирда ҳам ҳимоя қилмоқда. Бундай тадбирлар билан боғланмаган контролнинг ҳеч қандай маъноси йўқ.

СССРнинг 27 мартдаги ана шу таклифида халқаро контролга жуда кенг ҳуқуқлар бериш кўзда тутилади, бу ҳуқуқлар халқаро контролнинг ўз функцияларини самарали равишда амалга оширишига имконият туғдиради. Биз шунга аминмизки, музокараларнинг барча қатнашчилари бир битимга келишни астойдил истаганларида, контроль масаласи юзасидан ҳам бир қарорга келиш қийин бўлмас эди. Ҳолбуки, бу тўғрида ҳам ҳозирча бамаслаҳат бир қарорга келингани йўқ. Ғарб давлатлари томонидан илгари ўртага қўйилмаган янги шартларнинг қўйилаётганлиги, жумладан, аэро фотосъемкалар тўғрисидаги маълум таклифлар каби шартларнинг қўйилаётганлиги бамаслаҳат бир қарорга келишга халақит берган асосий ғовларнинг биридир. Бундай шартларнинг қуролсизланиш устидан чинакам контроль ўрнатиш билан ҳеч қандай алоқаси йўқ ва улар бошқа мақсадларни кўзда тутади.

Шундай қилиб, Совет Иттифоқи халқаро контроль органининг ўз функцияларини самарали бажарилиши учун зарур бўлган кенг ҳуқуқларини кўзда тутган таклифни киритганидан кейин, ғарб давлатлари контроль соҳасида ҳам илгари ҳеч қачон тилга олинмаган ҳар хил янги шартларни ўртага қўйиб, ҳақиқатда орқага тисарила бошладилар.

СССРнинг таклифлари, шунингдек АҚШ, Англия ва Франциянинг таклифлари муҳокама қилинган вақтда, ғарб давлатларининг таклифлари атом қуролига ҳам тааллуқли бўлганлиги сабабли бу таклифларнинг устун томони бор, деб бизнинг эътиборимизни шунга жалб этдилар. Аммо, шу нарса маълумки, атом қуроли масаласига турлича қараш мумкин.

Совет Иттифоқи атом қуролини сўзсиз тақиқлаш тарафдоридир. Совет Иттифоқининг позицияси БМТ муҳокамасига ҳам, тўрт давлат вакилларининг тегишли кенгашлари муҳокамасига ҳам тақдим этилган бир қанча таклифларда ифода этилди. Совет Иттифоқининг бу позицияси, жумладан, СССРнинг 1955 йил 10 майдаги таклифларида баён қилинди. Маълумки, бу таклифлар ҳозирда ҳам ўз кучини сақлаб қолмоқда.

Атом қуроли тўғрисидаги масалага шундай ҳам қараш мумкинки, бу ҳолда масалани ҳал этиш янада мушкуллашиб қолади. Ғарб давлатларининг таклифлари бу масалага худди шу тарзда ёндошади. Уларнинг сўнгги таклифлари атом масаласи устида бир битимга келишни енгиллаштириши уёқда турсин, балки аксинча, бу масалани ҳал этишни қийинлаштиради.

Бу тўғрида тегишли фактларни келтириб ўтаман:

Бир вақтда Совет Иттифоқи ва ғарб давлатлари атом қуролини тақиқлаш тадбирларини кўриш тартиби тўғрисида, шу жумладан, атом қуролини давлатларнинг қурол-яроғлари қаторидан тамомила чиқариб ташлаб, атом энергиясидан тинчлик мақсадларидагина фойдаланиш ҳақида аслда, келишиб олган эдилар. Дуруст, атом қуролини узил-кесил тақиқлаш тартиби тўғрисидаги битимни амалга оширишдан олдин ҳали кўп нарса тўғрисида бир қарорга келиш керак эди. Лекин шунга қарамай, бу ҳақда келишиб олинганлиги ҳам олға қараб силжиш эди. Эндиликда, келишилган нарсадан воз кечмоқчи бўладилар ва бунга атом қуролини тамомила тақиқлаш ва уни қурол-яроғлар қаторидан чиқариб ташлаш тўғрисидаги битимни бажариш устидан контроль ўрнатиш қийин, деган баҳонани кўрсатадилар. Ғарб давлатларининг вакиллари атом қуролини шу тарзда тақиқлаш тўғрисида эндиликда ҳатто, гапирмай қўйдилар ва келгусида бу масала олим-мутахассислар томонидан муҳокама қилиниши керак, фақат муҳокама қилиниши керак, деган фикрларни айтиш билан чекланмоқдалар.

Атом қуролини тўла тақиқлаш тўғрисидаги масалани ҳал этишни номуайян бир вақтгача кечиктириб, атом қуроли ишлаб чиқаришни тақиқлаш масаласини ҳал этиш кифоя қилган бўлур эди, деб бизни шунга ишонтирмоқчи бўладилар. Масалан атом қуроли ишлаб чиқаришни тўхтатиш тўғрисида битим тузиш атом масаласи юзасидан ҳеч қандай битим тузмасликдан яхшироқдир, бу нарса ҳам олға қараб қадам қўйиш бўлур эди, деб айтадилар. Аммо, гап шундаки, ғарб давлатларининг таклифлари амалда бу масалани ҳам ҳал этиш имконини бермайди. Гап шундаки, уларнинг оддий қурол-яроғларга доир таклифлари каби атом қуроли ҳақидаги таклифлари ҳам жуда кўп ҳар хил дастлабки шартлар билан илгари суриладики, бундай шароитда бу масалада ҳам илгари силжиш учун ҳеч қандай имконият бўлмайди. Атом қуроли ишлаб чиқаришни тақиқлашгача ва ҳатто, бу қуролни синаб кўришни тақиқлашгача бажарилиши лозим бўлган дастлабки шартлар қаторида Германия проблемасини ҳал этиш талаби илгари сурилади. Шу фактнинг ўзи ҳам ҳеч қандай шарҳларга муҳтож эмас, шу йил 19 мартда Франция ва Англия томонидан Кичик комитетга тақдим этилган таклифлар худди шу нарсани кўзда тутади.

Ғарб давлатларининг таклифлари оддий қурол-яроғлар тўғрисидаги масалани ҳам, атом масаласини ҳам умуман ёки қисман ҳал этишни таъмин қилолмаслигини кўриб турибмиз. Модомики, шундай экан, ғарб давлатларининг таклифлари атом масаласига тааллуқлидир, деган гаплардан қандай манфаат бор? Ҳеч қандай манфаат йўқ. Бундан ташқари, мазкур таклифлар қуролсизланиш проблемасига доир ҳамма масалаларни бир тугун қилиб боғлаб ва ҳар хил дастлабки шартларни илгари суриб, қуролсизланиш соҳасида олға қараб бир қадам ҳам силжиш учун имконият бермайди.

Буларнинг ҳаммаси қуролсизланиш проблемасини ҳал этишга янгича қараш зарур эканлигини яна бир марта таъкидлайди. Бундай янгича қараш — даставвал, оддий қурол-яроғлар масаласи юзасидан бамаслаҳат бир битимга келишдан иборат, бу эса, атом қуролини тақиқлаш масаласи юзасидан ҳам бир битимга келиш имкониятини вужудга келтиришни енгиллаштирган бўлур эди.

Юқорида айтилганларга шуни илова қилиш зарурки, Совет ҳукумати оддий қурол-яроғлар тўғрисидаги масалани ва атом қуролини тақиқлаш тўғрисидаги масалани бир вақтда муҳокама қилишга тайёр эканлигини билдирди, аммо, оддий қурол-яроғлар тўғрисидаги битим атом қуролини тақиқлаш ҳақидаги масала юзасидан бамаслаҳат бир қарорга келишга боғлиқ қилиб қўйилмасин.

Европада қурол-яроғларни чеклаш ва инспекция қилиш зонасини вужудга келтириш тўғрисидаги совет таклифи ҳақида бир икки оғиз гап.

Бу таклиф ҳақиқатда, тўрт давлат ҳукуматлари Бошлиқларининг Женева кенгашида Буюк Британия бош министри Иден жаноблари томонидан илгари сурилган таклифни такрорлайди. Маълумки, мазкур кенгашда СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин ана шу таклифга ижобий қараганлигини айтган эди. Қуролсизланиш масаласи билан шуғулланувчи Кичик комитетда мазкур таклифга ижобий тарзда қаралади, деб кутиш табиий эди. Афсуски бундай бўлмади. Англия томонидан илгари ўртага қўйилган таклифларга инглиз вакили ҳам эътироз билдирдики, бу нарса бизга жуда ғалати туюлади. Ҳолбуки, бу масала юзасидан бир битимга келиш қуролсизланиш проблемасини ва зўр бериб қуролланишни тўхтатиш проблемасини ҳал этишдагина эмас, балки Европа хавфсизлигини мустаҳкамлаш ишида ҳам муҳим қадам бўлур эди. Буни инкор этиш қийин.

Агар дискуссия давомида муҳокама қилинган асосий масалаларнигина эътиборга олсак, БМТ қуролсизланиш комиссияси Кичик комитетининг шу сессияси якунлари тўғрисидаги мулоҳазаларимиз шулардан иборат.

Кичик комитетда муҳокама қилинган масалаларнинг моҳияти юзасидан битимга келиш иложи бўлмаганлигига афсусланиш тўғри келади. Ўз-ўзидан маълумки, Совет Иттифоқи илгаригидек ҳозирда ҳам қуролсизланиш проблемасини ҳал этишга ёрдам бериш учун зўр бериб ҳаракат қилади ва бошқа манфаатдор давлатлар ҳам шунга интилади, деб умид қилади.

Бу проблема юзасидан бир битимга келиш халқлар учун ҳаётий муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб ўтишнинг зарурати йўқ. Бундай шартнома дастлабки вақтда баъзи масалаларгагина тааллуқли бўлиб, чекланган ҳолда бўлганида ҳам, халқаро кескинликни янада юмшатиш, давлатлар ўртасидаги муносабатларда зарур ишонч ўрнатиш ва умумий тинчликни мустаҳкамлаш йўлида олға қараб қўйилган муҳим қадам бўлур эди.

СССР БМТнинг болаларга ёрдам фондига навбатдаги взносни тўлади

НЬЮ-ЙОРК, 5 май. (ТАСС). Илгари хабар берилганидек, Совет Иттифоқи БМТнинг болаларга ёрдам фондига ҳар йили ўзининг ихтиёрий взнослари билан иштирок қилмоқда. 1955 йилда бу фондга 2 миллион сўм топширилган эди. Совет Иттифоқи бу маблағ миқдорида мазкур фондга озиқ-овқат, дори-дармон, медицина ускуналари ва бошқа товарлар етказиб бермоқда.

БМТ ҳузуридаги ёрдам фонди халқаро хайрия ташкилоти сифатида тузилган бўлиб, у давлатларнинг ихтиёрий взнослари асосида яшаб келади ва кам тараққий этган мамлакатлардаги болаларга озиқ-овқат ва медицина ёрдами кўрсатади.

Иқтисодий ва социал кенгашининг 3 майда Нью-Йоркда бўлган XXI сессиясида СССР вакили баёнот бериб, Совет ҳукумати БМТнинг болаларга ёрдам фондига 1956 йил учун 2 миллион сўм топширилганини айтди.

Совет взнослари бўйича кўриладиган тадбирларни СССР Қизил Крест ва Қизил Ярим ой жамиятлари Иттифоқининг ижроия комитети фонд маъмурияти билан биргаликда амалга оширади.

Канада сенати СССР билан Канада ўртасидаги савдо битимини ратификация қилди

ОТТАВА, 5 май. (ТАСС). Канада сенати СССР билан Канада ўртасида 1956 йил 29 февралда Оттавада имзоланган савдо битимини ратификация қилиш тўғрисидаги резолюцияни бир овоздан маъқуллади.

Сенатда сўзга чиққан ҳамма нотиқлар, Совет Иттифоқи билан тузилган биринчи савдо битими иккала мамлакат ўртасидаги яқин алоқаларни ривожлантиришга олиб келади ва халқаро кескинликни юмшатишга ёрдам беради, деб ишонч билдирдилар.

Консерваторларнинг сенатдаги лидери сенатор Хейг бу битимни маъқуллади ва савдо-сотиқ Совет Иттифоқи билан ва халқ демократияси мамлакатлари билан алоқа ўрнатишнинг энг яхши воситасидир деди.

Либерал сенаторлар ҳам битимни ратификация қилишни ёқлаб чиқдилар.

Илгари хабар берилганидек, Совет-Канада савдо битими 1956 йил 18 апрелда Канада умум палатасида бир овоздан ратификация қилинган эди.

„Правда Востока“ „Комсомолец Узбекистана“ газеталарининг мукофоти учун традицион эстафета

Ўтган дам олиш кунида Тошкентда республикамизнинг энг кучли спортчилари «Правда Востока» ва «Комсомолец Узбекистана» газеталарининг мукофоти учун 27-традицион эстафета ўтказдилар. Бу эстафетага 900 спортчини ўз ичига олган 29 команда қатнашди. Спортчилар 30 этапдаги 16 минг 450 метрлик масофани босиб ўтишлари керак эди.

Кеч соат 6 да Комсомол майдонида эстафетага старт берилди. Биринчилик учун бўлган кураш қизғин тус олди. Эстафетанинг дастлабки минутларидаёқ «Локомотив» спортчилари ташаббусни ўз қўлларига олдилар. 4-этапда темирйўлчилар вакили, республика рекордчиси Л. Склярова илгарига ўтиб кетади. Кейинги этапларда «Локомотив» спортчиларидан ўтиб кетиш учун пединститут командаси илгарига қараб интилади. Улар 7-этапда лидерликни ўз қўлларига олиб, 27- этапгача ташаббусни ўз қўлларида сақлаб келдилар.

Кураш қизғин тус олди. «Локомотив» жамиятининг спортчилари ўз рақибларини қувиб ўтадилар. Охирги 30-этапда темирйўлчилар вакили республика рекордчиси Г. Сенькин маррага биринчи бўлиб етиб келади.

Эстафета тамом бўлди. «Локомотив» командаси 42 минут 46,8 секунд вақтга эга бўлиб биринчи ўринни эгаллади. Темирйўлчи спортчиларга республика газеталарининг мукофоти топширилади. Эстафетада педагогика институтининг спортчилари иккинчи, «Динамо» жамиятининг енгил атлетикачилари учинчи ўринни эгалладилар.

Суратда: эстафетага старт берилиши. Доирада маррага биринчи бўлиб келган «Локомотив» жамиятининг спортчиси Г. Сенькин.

В. Сироткин,
И. Глауберзон фотоси.

Ёшлар фестивали

6 майда «Динамо» стадионида «Тинчлик ва дўстлик» шиори остида В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё Давлат университети студентларининг биринчи фестивали бошланди. Фестиваль студентларнинг спорт соҳасида эришган ютуқларининг ажойиб намойишига айланди. Ҳар қайси факультет студентлари колонна-колонна бўлиб майдонга кириб келадилар. Университет комсомол комитетининг секретари ўртоқ Л. Куценко қисқача нутқ сўзлаб фестивални очгач, студентлар оркестр садолари остида тинчлик символи—каптар ҳамда шарлар учирадилар. Студентлар колонналари «Совет Иттифоқи» ва «Демократик ёшлар» гимнини ижро этиб, майдондан ўтадилар.

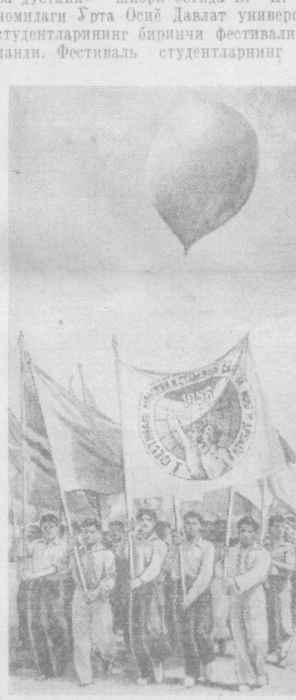

Шундан сўнг спорт мусобақалари бошланади. 100 метр масофага югуришда қизлар командасидан Керакеш, йигитлар командасидан Алимов яхши натижага эришдилар. Студентлардан Қ. Қорабоева, Н. Кузьменко ва П. Панкратьевлар брусьеда зўр маҳорат кўрсатиб, катта муваффақиятга эга бўлдилар. Братьян ва Асатурянлар мураккаб акробатик ўйинларни ижро этдилар. 5000 метрга югуришда эса, геология факультетининг студенти Карибуллин биринчи бўлиб маррага етиб келди. Н. Жевлеков, Э. Зоҳидов, П. Безруковлар 110 килограммлик штангани кўтариб, ҳаммани қойил қолдирдилар.

Бу вақтда баскетболчилар командаси ҳам ўз ўйинларини давом эттирмоқда эдилар. Бунда геология факультетининг эрлар командаси биринчи ўринни ва физика-математика факультетининг қизлар командаси иккинчи ўринни олдилар. Боксчилардан 1954 йилда республика чемпиони номини олган геология факультетининг II курс студенти Крилов яна катта ғалабага эришди.

Майдонга САГУ ва Тўқимачилар институтининг футбол командалари кириб келади. Бу учрашувда университет командаси Тўқимачилар институти футболчилари устидан 3:1 ҳисоби билан ғалаба қозонди.

Шу куни «Динамо» стадионида эрталабдан то кечқурунгача давом этган спорт мусобақалари жуда қизиқарли ва мазмунли ўтди. Фестиваль уч кун давом этади.

Суратда: Фестиваль қатнашчиларининг паради.

И. Глауберзон ва **В. Сироткин** фотоси.

Тошкент клублари биринчилиги учун

«Пишчевик» стадионида шаҳар клублари биринчилиги учун футбол мусобақаси бўлиб ўтди.

Мусобақада «Пишчевик» ўсмирлар командаси 2:1 ҳисоби билан Офицерлар уйи командаси устидан ғалаба қозонди. «Пишчевик» биринчи катталар командаси «Красная знамя» командасининг 6:0 ҳисоби билан ютди.

Шунингдек «Буревестник» стадионида ҳам Тошкент клублари учун бўлган футбол мусобақасида «Буревестник» болалар командаси «Динамо» футболчиларини 3:1 ҳисоби билан ютди.

«Буревестник» командасининг иккинчи катталар группаси «Торпедо» командаси устидан 6:1 ҳисоби билан ғалаба қилди.

Редактор ўринбосари
М. ҚОРИЕВ.

ТЕАТРЛАРДА

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 8/V да **Оғриқ тишлар.**

Ёзги бинода — 8/V да **Қароқчилар,** 9/V да **Бой ила хизматчи.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/V да **Мис чавандоз.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/V да **Фарҳод ва Ширин.**

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН» кундуз ва кечқурун янги венгер бадиий фильми **Юдит Бендич жинояти.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун янги югослав бадиий фильми **Шубҳали шахс.**

НАВОИЙ номли — эрталаб соат 9 яримда 45-квадратда, кеч соат 9 ва 10—40 минутда **Шубҳали шахс.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «УДАРНИК» — **Юдит Бендич жинояти.**

«ХИВА» — **Шубҳали шахс.**

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ ОПЕРА ВА БАЛЕТ ТЕАТРИДА

8 майда

ГУЛСАРА

Спектаклда: СССР халқ артисти Ҳалима Носирова, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Мукаррама Турғунбоева, Назира Аҳмедова, Фотима Борухова, Карим Зокиров,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Ситтор Ярашевлар** қатнашади.

Спектакль кеч соат 8 ярымда бошланади.

Тошкент шаҳар, Калинин кўчаси, 6-уйда турувчи **Ато Азамович Азамовнинг** Бухоро области, Шофиркон районидаги Ленин номли колхозда турувчи Нукра Азамовадан ажралиш тўғрисидаги иши Тошкент шаҳар, Куйбишев район, 1-участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва санъат бўлими — 39040. Қишлоқ хўжалиги бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132 Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 03736. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1430